

Brassói Lapok

Ára 5 (e)

Hétfő
1931 * november 30

Főszerkesztő
Sze'e Bé'a dr.

276. szám
XXXVII. évtől

Ára 5 (e)

SZOMBAT és VASÁRNAP
német filoperette

A huszárszerelem

GRETL THEIMER — VERÉBES ERNŐ
WERNER FÖTTERER-el

Leszállított 1. hely 40 helyett 30 Lej.
helytől: Pánel 50 helyett 45 Lej.

a brassói MODERN Mozgóban

Duca a királynál

Bukarest, november 29

Duca, az oliverálisok vezére tegnap kihallgatáson volt az uralkodónál, aki 2 óra hosszat tanácskozott vele. Duca az audiencia után igen jó hangulatban távozott a királyi palotából. Személyes hírei úgy tudják, hogy Duca az uralkodóak franciaországi tapasztalatairól tett jelentést és a király helyesléssel vette tudomásul előterjesztéseit. Duca egyébként azt is bejelentette az uralkodónak, hogy a liberális párt nem okoz nehézségeket a mezőgazdasági adósságok konvertálásáról szóló törvényjavaslat parlamentári tárgyalásainál.

MANIU

még mindig
Bukarestben van

Bukarest, november 28.

Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt lemondott elnöke ma délelőtt még mindig a fővárosban tartózkodott és tárgyalásokat folytatott a pártja vezető egyéniségeivel. Visszamaradását a fővárosban azzal magyarázzák, hogy miután az elnökség kérdésében átmenetileg sikerült megoldást találni a triumvirátus kiküldésével, Maniu szükségesnek tartja a nemzeti parasztpárt általános politikai helyzetét és a párt irányítását a triumvirátus vegye át.

Grandi kegyelmet kért két elítélt antifasisztának

Newyork, november 28.

Grandi olasz külügyminiszter pénteken hajóra szállt, hogy visszatérjen Európába. Elutazása előtt azonban kegyelmi kérvényt nyújtott be Pennsylvania állam kormányzójához annak a két antifasisztának az érdekében, akik a philadelphiai esküdtbíróóság Grandi és Mussolini megsejtése miatt két-két évi börtönnel sújtott.

Arról nem szól a jelentés, hogy Grandi nemcsatlakozása nagyobb lelkesedést váltott volna ki az antifasisztákból.

Flandin váratlanul Londonba utazott

Páris, november 28.

Flandin francia pénzügyminiszter pénteken este, a kamara ülése után váratlanul Londonba utazott. Hivatalos körökben erősen hangulatozzák, hogy az utazásnak tisztán megánjellege van, a lapok azonban úgy tudják, hogy a sürgős londoni utazással a közvetlen tárgyalásokkal van kapcsolatban, amelyeket a francia kivitel érzékenyen érintő angol rendszabályok miatt indítottak. Flandinnek az a feladata, hogy minél hamarabb olyan egyezményt kössön, amely mindkét állam érdekeinek megfelel.

Anghelescu átvette a Nemzeti Bank vezetését

Manoilescu új pártot alakít

Bukarest, november 28.

Tegnap számunkban már ismertettük azokat az eseményeket, amelyek Manoilescunak, a Nemzeti Bank kormányzójának kibuktatását megelőzték. Manoilescu úgy utolsó fejezete már az előrehaladott délutáni órákban átszódott le a mindenben igazolta Argetoianunak azt a kijelentését, hogy Manoilescu mégsem lesz többé a Nemzeti Bank kormányzója. Amikor tudniillik Jorga miniszterelnök második s felkereste Manoilescut és negatív eredménnyel távozott tőle, Argetoianu pénzügyminiszter kért kihallgatást az uralkodótól és jelentést tett előtte Manoilescu elmozdításáról és Anghelescu kinevezéséről.

A királyi audiencián Argetoianu Anghelescu kinevezését a következőkkel indokolta meg:

Miután Anghelescu az ilfovi itélőtábla döntése miatt — amely tudvalevőleg Burileanunak, a régebbi kormányzónak

adott igazat — sértve érezte magát és lemondott, Manoilescut állították utódjául. Miután azonban a Burileanu-Anghelescu afférben a Semmitűszék néhány nappal ezelőtt meghozott döntése nem hagyhat fenn többé kétségeket, a kormány helyesnek látja, visszakozni a Nemzeti Bank élére Anghelescut. Ezzel a lépéssel a kormány kifejezné teljes bizalmát Anghelescuval szemben és véget vetne annak a bizonytalan helyzetnek, amelyet az ideiglenesség rendszere okozott a Banca Nationala vezetésében.

Károly király elfogadta Argetoianu előterjesztését és délután 4 órakor aláírta Anghelescu kinevezési dekrétumát.

Ezerint Anghelescu 6 óráig lesz a Nemzeti Bank kormányzója. Anghelescu délután 5 órakor már le is tette a hivatali esküt. Ezzel egyidőben Jorga és Argetoianu levélben közölték Manoilescuval menesztésének tényét.

Manoilescu most valószínűleg visszatér a politikai élet porondjára, de helyzetét megnehezíti, hogy képviselői mandátuma nincs. Hívei azonban úgy tudják, hogy Manoilescu előkészületek tész egy gazdasági párt megalakítására.

Kifütyülték a leszerelési

Páris, november hó 28.

Amint tegnap számunkban jelentettük, Párisban csütörtökön nyílt meg az 1932 februárjára összehívott leszerelési konferencia kérdéseit tanulmányozó nemzetközi értekezlet a Trocadero-ban. A csütörtöki megnyitói ülésen semmi rendkívüli nem történt, annál viharosabb és zűrzavarosabb volt az értekezlet pénteki nyilvános ülése.

Erre az ülésre hatalmas tömeg lepte el a Trocadero nagytermét, felvonultak a hangosfilm-híradók fotóriporterei és operatőrjei, hogy a nevezetes ülést megörökítsék.

Az érdeklődés nem is volt hiábavaló, mert nemzetközi értekezletet még nem zavart meg olyan viharos botrány, mint a leszerelési konferenciát előkészítő békeangyalok tárgyalásait. Már az ülés megnyitásakor rendkívül izgatott volt a karzatokon összegyűlt közönség hangulata.

Az izzó hangulat közel másfélóra hosszat tartott s közben megakadályozta és lehetetlenné tette a felszólalásokat. Az ülést Herriot volt francia miniszterelnök nyitotta meg, de szavait a karzatok

Csak rendőrségi közbelépés után tudtak tanácskozni a bukkant békeangyalok

konferenciát

közönsége azonnal lehurrogta. A fülsiketítő zajban Herriotnak minden szava elveszett.

A zűrzavart rövidesen fokozta az a körülmény, hogy a karzat közönségének egy része mégis hallani akarta Herriot. Ez a csoport viszont szimpátiátüntetést rendezett Herriot mellett és lehurrogta a botrányokozókat. A rettenetes zajban és fütttyülésben a hallgatóság egy része a Marseillais-et akarta énekelni, de az énekszó hatását nyomban leszerelte a pokoli zsvaj.

Végül a konferencia elnöksége úgy segített a szóhoz nem jutó szónokokon, hogy néhány karzati páholyt, ahol a tüntetés főkomposai ültek, karhatalmi uton ürített ki.

Egy szakasz rohamsisakos rendőrt kellett kivevénynelni, hogy a leszerelési értekezlet tárgyalási rendjét biztosítsák.

Amíg a tüntetés tartott, a filmvállalatok fényezői és hangosfilm felvevő készülékei állandóan működtek és a valószínűségnek híven örökölték meg azt a circuszt, amelyet Páris rendezett a Trocadero-ban a leszerelési eszme nagyobb di-csőségére.

Ökölharc a közönség között

A rend azonban nem sokáig tartott. A mikor tudniillik Joos német képviselő, a birodalmi gyűlés tagja lépett a szónoki emelvényre, ismét fülsiketítő lármá keletkezett.

— Hitler! Hitler! — kiabálta és harsogta a karzatok közönsége.

Egy pillanat alatt felborult a terem minden. A karzatokon többen már ököllel mentek egymásnak. A tumultusban sikerült a tüntetők egyik vezérének ki-dobni, de már a földszinten is megkezdődött az ökölharc s többen véres fővel kerültek el a padlón.

Amikor a kedélyek kissé lecsillapultak s Jounevel francia szenátor kezdett beszélni, a jobboldali frontharcosok-szö-

vetésének egyik tagja az emelvény felé rohant, hogy ő szólhasson. Vissza akart tartani, de társai rohamra indultak az emelvény ellen.

Ekkor már Herriot is elvesztette türelmét és intézkedett, hogy a köztársasági gárda vonuljon be és teremtsen rendet.

A tüntetés rendezői, a közönség és karhatalom között fejvesztett dulakodás kezdődött s általános tumultus közben oszlatták fel a gyűlést, amelyet a konferencia ünnepélyes számának szánt a rendezőség.

Igy zajlott le a leszerelési konferenciát előkészítő értekezlet. Elképzelhető, hogy milyen lesz a leszerelési konferencia.

MAJDNEM TELJESEN ELVESZIK A KISEBBSÉGI EGYHÁZAK ÁLLAMSEGÉLYÉT

Bukarest, november 28.

Az egyházak állami támogatásának régebben is sokat vitatott kérdése ujabban ismét előtérbe nyomult s erősen foglalkoztatja nemcsak a közvetlenül érdekelt klérust és a kultuskormányt, hanem a politikai köröket is, hiszen a probléma ugyszólván magvát képezi az állam egész egyházpolitikájának. Az ugyan-csak kényes kérdés körül az ellentéteket persze ez alkalommal is elsősorban az új kultusz-költségvetés összeállítása elevenítette fel és éllette ki.

A többségi orthodox görögkeleti egyház már majdnem két hónappal ezelőtt megújította offenzíváját aziránt, hogy a jövő évi büdzsé keretében az eddiginél is kedvezőbb elbánásban részesüljön az állami támogatás tekintetében. Az orthodoxiához közelálló többségi sajtó ismételt felvonultatta érveinek egész arzenálját: hogy a kisebbségi egyházak — ideértve a görög katolikus felekezetet is — jóval több államsegélyt élveznek az államtól, mint amennyi őket hibeik száma és vagyoni helyzetük alapján megilletné, s hogy ezzel szemben a többségi görög keleti egyház államsegélye aránytalanul kevesebb. Megint közlésre kerültek a statisztikák, amelyek szerint az idei eredeti, módosítatlan költségvetésben az orthodox egyház államsegélye 61 millióval kevesebb, a kisebbségi egyházaké pedig együttvéve 46 millióval több, mint tulajdonképpen dukált volna.

Az egyik orthodox napilap a különböző egyházak vagyoni helyzetét is szembeállította, hogy a görög keletiek vélt igazát bizonygassa. Leszögezte ugyan, hogy az egyházi vagyonok pontos állapota ismeretlen, de — ugymond — 1923-ban nagyjában számbavették már ezt s akkor paróchiáknak a következő jövedelmeket állapították meg:

Az erdélyi görög keletieknek 1000 lej, a regátbéli görög keletieknek 10.400, a katolikusoknak 10.500, az unitáriusoknak 47.500, a reformátusoknak 64.600, a luteránusoknak pedig 176.000 lej.

Beigazolódott ez alkalommal — írta a szóbanforgó lap — hogy saját bevételeikből a luteránusoknak minden 100 paróchiából mindössze 4, az unitáriusoknak 10, a román katolikusoknak 11, a görög keletieknek 100-ból 73 paróchia szorult állami támogatásra, minthogy alig az jövedelme. Tekintettel arra, hogy a kisebbségi egyházaknak érdekükben áll minél kisebb jövedelmeket kimutatni, hogy minél több szubvenciót kapjanak a román államtól, a fenti arányszámokat is legalább felülre kell leszállítani, ha valódi anyagi helyzetükkal tisztában akarunk lenni.

Hogy ez a beállítás mennyire egyoldalú és kétségtelenül hamis, az első áttekintésnek nyilvánvaló s ezért nem is vesztetünk rá időt a megdöntésére.

Ennek ellenére ez a kampány — mint most az események mutatják, — nem tévesztette el hatását a kultuskormány-nál. Sőt, el lehet mondani, hogy teljes mértékben elérte célját. A közelmúlt napokban — tudjuk — újra megindult a hajszra az erdélyi római katolikus Státus létjogosultsága és vagyona ellen s Jorga kultuszminiszter drákói szigorúságu törvényjavaslatot készített az egyházi vagyonok s jövedelmek bejelentési kötelezettségéről, ami kimondottan azt célozza, hogy a kisebbségi egyházak államsegélyét a jövőben ettől a számbevételtől tegyék függővé.

De a jövő évi költségvetés összeállításával kapcsolatban is sikerült érvényesítenie az orthodoxiának azt a távoiról sem kétségbevonhatatlan álláspontját, miszerint mostoha és méltánytalan elbánásban lett volna eddig részre. A vallás-és közoktatásügyi miniszterium jövőévi büdzséje ugyanis, amelyet tegnap osztottak ki a Kamarában, a lehető legmészszebbenőleg tekintetbe veszi a görög

A szép Nő vágya??

A dy selyemharisnya

keleti egyház vélt sérelmét, mégpedig egyszerre a többi kisebbségi egyház terhére.

A kultusz-tárca költségvetésének az egyházak államsegélyére vonatkozó része — mint már annyiszor — ezúttal is keserű meglepetést okoz a kisebbségi felekezeteknek a minden bizonnyal általános felzúdulásra fog okot szolgáltatni az erdélyi egyházi életben.

A kultusz-büdzsé III. B. része foglalja magában az egyházak számára megállapított államsegélyeket.

Tekintettel persze arra, hogy az egész vallás- és közoktatásügyi minisztérium költségvetését majdnem a felére csökkentették a jövő évre az idej. rektifikált költségvetés kiadásaival szemben, az államsegélyek is nagy mértékben összezsugorodtak. Ez rendben volna, hiszen senki sem várhatta, hogy a kultusz-tárca kivétel képezzen az általános redukción, vagy ahogyan a pénzügyminiszter mondja: alkalmazkodtatás alól. Ami azonban éppen nincs rendben, az, hogy a különböző vallásfelekezetek államsegélyveinek a leszállítása nem történt egyformán, hanem elfogultan az ortodoxia javára.

Íme a tételek:

A román görög keleti egyház államsegélye (kongruája) az idej. módosított költségvetésben 592 millió 917 671 lej, megállapítva a jövő évre 426 millió 611 ezer 543 lej, csökkentés tehát 166 millió 306 128 lej.

A görög, római és örmény katolikus egyházak együttes államsegélye az idén 102 millió 362 369 lej, jövő évre 61 millió 942 236, redukció ennélfogva 40 millió 420 533 lej.

Atöbbségi kisebbségi egyház államsegélye az idej. módosított költségvetésben együttesen (nincs t. i. részletezve) 135 millió 646 281 lej,

jövőre viszont — tessék jól megfigyelni! — csupán 40 millió 364 109 lej, ami nem kevesebb, mint 113 millió 282 172 lejjel való leszállítást jelent.

A jövő évre előirányzott 40 millió 364 109 lej pontosan így oszlik meg:

Evangelikus egyház 11 millió 830 531.
Református egyház 14 millió 069 698.
Unitárius egyház 786 385.
Muzulmán egyház 5 millió 071 245.
Zsidó egyház 8 millió 606 250 lej.
Szálékarányban kiszámítva a csökkentést a leszállítás mértéke a
Görög keleti egyháznál 27 százalékos;
A rom. kath. egyháznál 40 százalékos.

Ismételjük, hogy az összes római katolikus egyházakat összefogta a költségvetés (görög katolikus, római katolikus, örmény katolikus.) Egyelőre tehát nem lehet megállapítani, hogy külön a magyar római katolikus egyháznál a leszállítás százalékos mértéke mekkora lesz. Bizonyos, hogy a görög katolikusok igényeznek majd előnyösen kikerülést abból az otromba harcból, amit a költségvetési raffinéria az összes római egyházak összefogásával előreláthatóvá tesz.

A költségvetési tervezet a kisebbségi egyháznál elfelejti kimutatni, hogy ebben az évben az egyházak mennyit kaptak, nyilván azért, hogy összehasonlításokat ne lehessen tenni. Emlékeztetőül összevetve azonban a tételeket, könnyű megállapítani, hogy a zsidó és a muzulmán egyháznál a leszállítás mértéke távol van a 74 százaléktól, ami azt jelenti, hogy a magyar egyháznál még a 74 százalékos is felülmulja. Jorga és Argetoianu közös költségvetése tehát kifejezetten, szemetszerűen és brutálisan a kisebbségi egyházak ellen csucsosodik ki.

Még kifejezettebben érvényesül ez a tendencia az iskolai államsegélyek kérdésénél. Ezen a címen az ez évi költségvetés kerek 25 millió kiadási tételel tartalmazott. Az év második felében azonban a költségvetés módosítása során, lecsiptek ebből az összegből valamit.

A költségvetési tervezetnek ez a része most így alakult:

A görög keleti egyház ebben az évben

kapott 18 028 204 lejt, amiből most levettek 7 235 581 lejt, marad tehát 10 792 623. A leszállítás mértéke 40 százalékos. A görög katolikus egyháznál, mert itt már külön veszi a költségvetés a görög katolikusokat, 1 882 110 volt az ez évi iskolai segély, most elvettek ebből 911 844 lejt, marad tehát 970 266. A leszállítás mértéke 49 százalékos.

És most jön az újabb meglepetés. A költségvetési tervezet ismét egybefogja a kisebbségi egyházakat, beleértve most már a római és örmény katolikusokat is, és megállapítja, hogy ezek a jelenlegi évben összesen kaptak 1 567 883 lejt, ebből most elvesznek 567 058 lejt, marad tehát 1 000 825 lej. A leszállítás mértéke tehát alig 24 százalékos. Korai volna azonban a kisebbségi magyar egyházak öröme. A részletek felsorolásánál ugyanis a következő tűnik ki:

A római és örmény katolikus iskolák kapnak 170 000 lejt, az összes protestáns iskolák pedig kapnak 238 000 lejt.

Tehát a magyar iskolák az összes előirányzatból kapnak 170 ezer azaz százhetvenezer és 238 ezer, azaz kétfőszáz-

Pengőcsempészésért:

2 évi és 3 havi börtönt kapott Weinreb Oszkár budapesti bankár

Budapest, november 28.

Weinreb Oszkár budapesti bankár, még a valutakorlátozás bevezetése elején 37 ezer 900 pengőt akart repülőgépen Bécsbe csempészni.

Eljárás indult ellene és végső fokon most került ügye a Kuria elé.

A Kuria tegnap déután a fennentó ítéletet megsemmisítette a

Csakis kényszer nélkül

Nagyváradon a zsidó Tanul-ságos nem lehet magyar vita az irodakisasszonnyal, majd a tönkös urral

Nagyvárad, november 28.

Sabin Manóila, a rosszemlékű népszámlálás főbiztosa, a Carentulban kirohanást intéz a magyar lapok ellen, mert ezek élesen megkritizálták a népszámlálás munkáját. Minekutána jól elbánik velünk, szegény magyar sajtóval, azt a megállapítást kockáztatja meg nyilatkozatában, hogy: a román népszámlálási bizottság a nemzetiség ismervélül azt a nyilatkozatot fogadta el, amit az állampolgár kényszer nélkül szabadon választott.

Amilyen goromba a nyilatkozatnak a magyar sajtóra vonatkozó része, olyan szépen hangzik ez a kijelentés: a nemzetiség ismervé... szabadon... kényszer nélkül. Nézzük meg ezt a szép megállapítást, hogy fest a gyakorlatban.

A kisebbségi polgárt sorsa fordulása Nagyváradra veti, ahol — amint a tövények előírják — első dolga irataival felszereltlen megjelenni a népcsedési hivatalban bejelentést véget. Kellemsen fűtött szoba, rengeteg ember, előzékeny kisasszonyok, akik a leltőség szerint gyorsan intézik el az emberek dolgait. Az idegenből jött kisebbségi polgártól csinos barna lányka veszi el korábbi lakóhelyéről hozott kijelentélapot, aztán megindul a kérdések végtelen sora, köztük az, hogy mi a vallása?

— Zsidó — hangzik a válasz.

Aztán kedves neje önagságára vonatkozó kérdések következnek, köztük ismét az, hogy mi a vallása.

— A feleségem református.

— A felesége magyar nemzetiségű? — kérdi a kisasszony.

— Igen — feleli a kérdezett, aki közben azon tűnődik, hogy az ő nemzetisége iránt nem érdeklődött a kisasszony, csak a felesége iránt. Vajon az ő nemzetisége nem érdekli az államot, csak az asszonyé?

Hamarosan megtudja, hogy miért történt. A csinos barna e sok kérdésre adott válaszokat nagy, rubrikás nyomtatványba írja és az egész aktát elébe teszi a tűnődő kisebbségi polgárnak:

harmincezer lejt. A többi mind a muzulmánok kapják. Egy szeminárium felépítésére 688 077 lejt és az esperesi iskolák javára 104 748 lejt.

Mindenkinek inkább, csak a magyaroknak nem! Ez lehetett a jelszó a költségvetés összeállításánál. Jorga adhatta ki Tisztán csak az összehasonlítás kedvéért ide iktatunk még két számot. A legutolsó népszámlálás adatai szerint a római katolikusok és a reformátusok száma 2 135 000, a muzulmánoké 160 000.

És az ügy még most sem egészen tisztá. Semmit sem szól ugyanis a költségvetési tervezet arról, hogy az összes protestáns iskolák javára felvett 238 ezer lejből mennyit akar juttatni a szász lutheránusoknak, akik szintén a protestáns felekezetek közé tartoznak. Igaz, hogy a szászokról később külön is gondoskodik, kijelentvén, hogy a szász iskolák az eddig élvezett 4 millió lejes államsegélyt a jövőben is megkapják.

Dehát: a kisebbségi államtitkárság fenntartásának a költségeit pontosan a magyar iskoláktól és felekezetektől kellett elvenni? Ez az új intézmény ugyanis, amivel Jorga kedveskedett az „összes” kisebbségeknek, a költségvetés szerint 2 millió 236 000 leibe kerül.

Hát kellett nekünk Bransch és az ilyen kisebbségi államtitkárság, ha most velünk, éppen a magyarokkal fizetessék meg? Ez már több, mint felháborító gunyolódás!

Kőrösi Sándor.

csoda, mert sokan várnak rá a szobában. Egy kis türelmetlenséggel mondja:

— Ha más hatóság magyar nemzetiségűnek ismerte el őnt, rosszul tette. A zsidóság nem csak vallás, hanem egyben nemzetiség is.

— De kérem szépen... Most már feláll a főnök ur és határozottabban hangon mondja:

— Nézze uram, itt nincs helye nemzetiségi vitának. Ezt már eldöntötték nálunk okosabbak és

az az utasításunk, hogy aki zsidó vallású, azt zsidó nemzetiségűnek utaljuk be, ha magyarnak mondja is magát. Nincs több időm uram, látja, sok a dolgom.

A kisebbségi polgár kívülkerült az ajtón és kissé szédülten, kissé dühöngve térforgott le a második emeletről. Amikor kiért a Körös-partra, akkor eszmélt igazán, hogy odabent abban a kétemeletes palotában elvették tőle a nemzetiséget. Ami ő akar lenni.

Azt a nemzetiséget, amit — hogy is mondja Sabin Manóila ur? — az állampolgár kényszer nélkül, szabadon választott. Csakis.

Félelmükben alvást szinlelték, mialatta betörők zavartalanul dolgoztak

Nagyvárad, november 28.

Vakmerő betörők tettek látogatást az elmúlt éjszaka Reich Józsefnek, a közismert nagyváradi szikviz és szénsavgyárosnak lakásán. Reichék már aludtak, amikor a szomszédos szobából gyanus motoszkálás zajára ébredtek fel. Azonnal tisztában voltak azzal, hogy betörők járkálnak a lakásban. Az öreg házaspár a rémület annyira erőt vett, hogy mocanni sem mertek és alvást szinlelték. A betörők ezalatt nyugodtan végezték munkájukat, amelynek eredményeképpen 150 000 lej értékű készpénzt, értéktárgyakat és ruhaneműt vittek magukkal. Még Reich ruháját és télikabátját is zsákmányul ejtették. Reichék csak reggel tettek jelentést a betörésről a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást.

Nagyvárad városi bérházai és a lakók

Nagyvárad, november 28.

A nagyváradi városi tanács bérházainál napirenden vannak a kilakoltatások s a napokban is utcáztattek egy régi nagyváradi kereskedőt, aki 30 év óta bérelt üzlethelyiséget az egyik városi bérpalotában. A városi tanács előtt Fried János dr. szóvá tette a kilakoltatások kérdését a tiltakozott az ellen, hogy maga a város kergesse még nagyobb nyomorúságba a pillanatnyilag megszorult bérlelőket. Soós István dr. tanácsos előterjesztésére a város vezetősége olyan határozatot hozott, hogy a jövőben kilakoltatási végzéseket csak akkor hajtanak végre, ha arra a városi tanács engedélyt ad és a városi bérházak bérlői haonta is jizethetik a bolt és üzletbérleteket.

VITA a magyar kölcsönről a francia kamarában

Páris, november 28.

A francia kamarában ismét interpelláció hangzott el a Magyarországnak és Ausztriának nyújtott kölcsönök miatt. Vincent-Auriol képviselő támadta a kormányt pénzügyi politikájáért, mire Flaminio pénzügyminiszter a következőket szögezte le:

A középállamoknak Franciaország azért nyújtott kölcsönt, mert azoknak valójában mentesíteni akarta a német és angol válság káros következményeitől. Ő csak Briand külpolitikáját támogatta, amikor a kölcsönöket folyósította. Leszögezte régebben elhangzott pádak cáfolatára, hogy a magyar parlamentben a francia kölcsön bejelentésekor nem szidalmazták Franciaországot.

— Kezembem van a hivatalos cáfolat, — mondotta Flaminio — az elhangzott beszédek pontos és hitelteljes másolatával.

— Ugyan kérem! — kiáltotta közbe gunyosan Renaudet szociáldemokrata képviselő.

— Csodálom, — válaszolta Flaminio — hogy ön tiltakozik, amikor megállapítom, hogy Franciaországot nem szidalmazták. A magyar képviselőházban elhangzott kritika is szociáldemokratától származott. A kérdés politikumára nem kívánok kiterjeszkedni, de annyit jelezhetek, hogy Magyarország az Anschluss-kérdésben tökéletesen korrekt magatartást tanúsított.

Ne borotvapengét
kérjen hanem
követelje a

székképviselő: C. Duisberg
București I. Str. Carol Nr. 3

A Régi

Írja: MIKES IMRE

Örült század: XX-ik

Ez a nyomorult föld — Vörösmarty Mihály tanúsítja — már a múlt század negyvenes éveiben is keserű levében forgott.

Magával a forgással nem kíváukozunk foglalkozni. Ugy tekin jük, mint bebizonyított, de meg nem magyarázható kozmikus jelenséget. Legföljebb arról lehetne vita, hogy a nap forog-e a föld körül, vagy a föld a nap körül? Szerencsére, ezt a problémát már megválasztották a tudósok. Néhányat közülük, a kik az állították, hogy mi kerengünk az izó égi nagyanyó körül, börtönbe vetettek, felakasztottak, vagy máglyán megégették, mert, — nagyon helyesen, — tanításukat szembenállónak látták a biblikus feljegyzésekkel, mely a világegyetem központjával tudvalevőleg a földet jelöli meg.

Később ugyan kiderült, hogy éppen azoknak volt igazuk, akik a börtön, vagy a Járd alatt kiszenvetnek, vagy a börtönben szenvedtek el. De ezen sincs mit csudálkozni, mert utólag mindig kiderül, hogy az erőszak ostoba, az eszme pedig győzedelmes.

Ez vigasztalja meg Őni keserű cellájában. Mire elsenyved, igaza lehet.

Mindez azonban a forgásra tartozik, csillagászati kérdés, tehát nem kívánunk vele foglalkozni. Ezzel szemben rendkívül érdekel bennünket Vörösmarty megállapításának második része, vagyis az, hogy nem csupán forgunk, hanem egyben keserű levünkben forgunk.

Tehát már a múlt században sem mentek valami nagyon jól a dolgok ezen az átkozott plánetán. Az emberek panaszkodtak, elégedetlenkedtek, telve voltak bajjal és bánattal. — Szidták a Glóbuszt s a kárhozott költő, aki átérzte az emberiség szenvedését, fájdalmas lélekkel kiáltott föl:

— A vak csillag, ez a nyomorult föld,
Hadd forogjon keserű levében!

Mennyi kétségbeesés e néhány szóban!

Pedig, ha előre láhatták volna, hogy mi vár mireánk, az ő dedukcióikra, jajongás helyett megelégedetten huzódtak volna meg kuckóikban s áldották volna az Urat, hogy nem a XX-ik, hanem a XIX-ik században születtek.

Mert a múlt század, beszéljen Vörösmarty bármít, egészen kellemes század volt. Magam is tanusíthatom. Pedig csak igen keveset éltem a szóbanforgó múlt században. Alig néhány esztendő.

Néhány boldog, ragyogó, drága, csudálatos esztendőt.

Tudják-e, igen tisztelt Hölgyeim és Uraim, miképpen folyt abban a században az ember élete? Ha nem tudnák, én elmondhatom. Hozzá nem teszek semmit, el sem veszek semmit. A szintiszta igazat vallo. Ugy, ahogy megérté, bármily hihetetlen legyen is manapság.

Például egy nap a halandó ember életéből: Reggel kilenckor felébred em. Egy kedves, mosolygós fiatalasszony, (később megtudtam, hogy az anyám), odalépett hozzám és így szólt:

— Na, végre ébren van a fiuka?

Édesdeden gügyögtem valamit s a következő percben már ott is állott előttem a kávé, vaj, kifli, sonka, tojás.

Délig játszottam. Legtöbbször katonákkal. Egész hadseregem volt olomvitézekből. Jómagam tábornoki rangot viseltem, s minden baka, tiszt, ezredes az én parancsaimat leste.

Az ebéd külön élvezet volt. Miután szerettem, ha becéztek, vonakodtam táplálkozni. Fantasztikus kedveskedésekkel töltött belém a sok jót.

Délután aludtam, játszottam, egy ur, (később apámnak bizonyult), térdein lovagoltam, nézték em az újságok, elrontottam egy-két látkot, kiszolgáltattam magam s kényelemteremben még a legalantasabb testi műveletek feljait szolgáló felszerelést is konyhaleányzói kezével rakattam magam elé.

Az étel odarepült a számba. A játék az Membe. Atólel ek. csókolgattak, féltettek, ellátak. Meséltek. Vigasztaltak.

Ilyen volt a múlt század.

Amint azonban elérkezett a gyalázatos foruló, melyet az 1900-as számmal jelöltek, vére lett mindennek. Kezdődött azon, hogy be-
luktak egy szűk terembe negyvenedmagam-
mal együtt. Mig azelőtt elemem a tiszta, sza-
bad levegő volt, addig most becsellen padok
között fesszengtem, gerincem elferdült és meg-
foltottam az egészséges növésben. Egy rideg és
utólag is ellenszenves ur arra kényszerített,
hogy mindenféle kré ával felrajzolt akombá-
tomokat eladdig befolyásolatlan és is enien
természetes agyamban rendszerre dolgozzak
föl. Délután a másnapi délelőtti feladatainak

előmunkálatait erőszakolták reám.

Félévben rossz bizonyítványt kaptam.

Oththon hajszolni kezdetek. Felébredt ben-
nem az ellenállás. Hát mi vagyok én, rab-
szolga?

— Ez egy elvetemedett gyermek!

Igy az apám. S a térdeire vett. De nem lo-
vagolni, hanem egyéb célból.

Késő éjszakáig zokogtam a fejemre huzott
párnák mögött. Másnap összekinóva mentem
be a tanbörtönbe. Fejem égett. Vak dühvel
figyeltem a fekete tábla felé s amikor kiszó-
lítottak, konokul hallgattam.

Elbuktam.

Megverték. Egész nyáron készültem az is-
métlőre. Átmentem. Új tanév gyötrelmei kez-
dődek. Lassan vergődtem előre. Minden nap
új erőfeszítést, új csalódást, új kint, új meg-
alázást hozott.

Végül besoroztak s én, aki a múlt század-
ban még boldog generális voltam, ebben a szá-
zadban közönséges komiszbaka lettem. Lauf-
schritt!... Knie tiefe beugen!... Nieder!...
Auf!... Nieder!... Auf!... Te marhal

Meglöttek. Elfogtak. Becsúttak. Pofoztak.
Pimasz, utolsó sehonnaivá züllöttem.

Dolgozom éj-napot. Minden pillanatban
gyalázatos helyzetbe kerülhetek. Megaláznak.
Megalázodom. Holnap kivihetnek a frontra.
A gránát agyoncsap.

Ha egy erősebb szót szólok, éhezés vagy
börtön fenyeget. Ha nem szólok, kinez a lel-
kiismeretem.

Ó jaj, tessenek visszaengedni a múlt szá-
zadba!

*

Vajjon mit irt volna Vörösmarty, ha történe-
tesen most szüli világra egy szerencsétlen
anyaméh?

Mit szolt volna ehhez a földgömbhöz, mely
már a múlt században is keserű levében for-
gott, de ebben a században egyenesen a cini-
kusok és a félkótyák plánetája lett...

Mi az, hogy a félkótyák? A szó tulságosan
enyhe. A bolondoké. Az örülteké. Az eszeve-
szetteké.

Talán kételkedni méltóztatnak? Ezer és egy
bizonyítékot tudnék felsorolni. Az elmé-
baj kétségbevonhatatlan tünetjei felvonulná-
nak Önök előtt. Egyrészt azok a tünetek,
melyek az Önök cselekedeteit jellemzik, más-
részt azoknak a cselekedeteit, akik Önökkel
rendelkeznek.

Mondom, ezer és egy bizonyítékot tudnék
felsorolni az Ön közvetlen életkörülményei-
ből.

Tudnék, de nem akarok. Az ember legyen
néha tekintettel a büntető törvénykönyv pa-
ragrafusaira is.

Menjünk hát külföldre, ha már belföldön
nem lehet. Itt van például a „Manchester
Guardian.” A világ egy-k legtekintélyesebb,
legmegfontolabb napilapja. Sulya van min-
den szónak, amit kiejt.

Tessék elővenni a november 14-iki számot.

Van benne egy cikk, címe: „The breaking —
down Process.” Ez a cikk nyíltan leszögezi,
hogy plánetánk végérvényesen az örültek
csillagzata lett.

— Miért?

Mert csak az eszevesztettek pusztítják el
minden cél, értelem, szükségesség, muszáj nél-
kül egymást és önmagukat. Az állatok pél-
dál nem hajlandók öngyilkosságra. Eddig
egyedül a skorpót gyanúsították azzal, hogy
néha, — ha tüzhálal fenyegeti, — hátrakunko-
ritott farkával agyoncsújtja magát. Ujabbán
erről a gyanuról is kiderült, hogy alaptalan.

Az állatok nem, De mi igen.

Mit csinálunk például ujabbán?

Elsüllesztjük a kukoricát a tengerbe. Fel-
gyújtjuk a kávé-termést. Buzával fűtjük a
mozdonyokat. Sőt mi több, — erről számol be
a Manchester Guardian, — az Egyesült Alla-
mokban megtizedelik a tehán-állományt.

Azért, hogy fennmaradhassanak az árfolya-
mok. Nehogy kisebb legyen a profit.

S mindezt akkor, amikor tíz és tizmillió
ember áll és él munka, kenyér nélkül.

Az Unióban huszoné millió ember éhezik.
De azért minden tizedik tehenet letaglóznak,
mert különben a vaj és a sajt ára alább szá-
lana.

Akik a teheneket birtokolják, nem azt
mondják, hogy nesztek, ezek feleslegesek,
egyetekt! — hanem agyonverik az állatokat
és a döböket mésszel leöntve, gödrökbe teme-
tik.

S akik éheznek, nem emelnek igényjogot
még a „felesleges“-re sem. hanem összea-
zott gyomorral bámulják az életet adó Riskák és
Bimbók megtizedelését.

Az egyik könyörtelenül gyilkolja a másikat.
A másik ostoba állatiassággal túri, hogy lo-
gyilkolja.

Ma még a teheneket tizedelik. Mert sok van
belőlük, Tultermelés.

Holnap az embereket. Mert belőlük is sok
van. Dumping.

Sorba állunk s minden ötödikünket agyon-
lönek. Némán tűrjük majd. Valóban, igaza
van a Manchester Guardiannak. Az örület
plánetája ez.

Be kellene csalogatni az Universum elme-
gyógyintézetbe, kényszerzubbonyba hujtatni
s ráordítani, hogy:

— Te, becsstelen golyó!... Elfelejtetted,
hogy embereket hordozol a hátadon!

Isten képére teremtet embereket, akiknek
korgó gyomra elől a megkerült Profit min-
den ellenállás nélkül rabolhatja el a falatot.

Örült plánetá, melyen a Tőke nagyobb ur
lett, mint az Élet s a Haszon gögös herceg az
Isteni Rend szegény szellére mellett.

*

Ugyan lehet, hogy nem ez a rut csillagzat
örült, hanem csupán ez a század.

Mely retentő, gigászi csecsemővel terhes és
kinjaitól eszeveszetten szüli az új óriást.

Lehet, hogy tovarohanunk a végtelen éter-
ben, s jövőre már nagyszerű, ragyogó, napfé-
nyes kozmoszi légkörben görgünk örök pá-
lyánkon.

Az ember kijózanodik s nem tizedeli meg a
teheneket.

Hanem megfeji őket és jókat kortyint a teli
sajtárból.

Londonban is megtámadták a rendőröket a munkanélküliek

Véres utcai harcok az angol fővárosban

London, november 29.

London külvárosában tegnap három
helyen is tüntettek a munkanélküliek.
Amikor a demonstráló tömeg látta, hogy
rendőrök tűnnek fel a láthatáron, téglá-
kkal, tejesüvegökkel és vasdarábokkal
dobálták meg a karhatalmat. A munka-
nélküliek főlenye láttára a lovasrendőrök
is kivonultak, akiknek hosszabb kézitü-
sával sikerült csak a renitenskedők sorát
megbontani.

Angliában óriási megütközést keltett Laval beszéde

Franciaország makacssága miatt végze-
tes következményekkel kell számolni

London, november 28.

A francia kamara csütörtöki ülésén
Laval miniszterelnök a külpolitikai inter-
pellációkra adott válaszában rendkívül
határozottan és minden más szempont el-
hárításával szögezte le Franciaország ál-
laspontját a jóvátétel és a leszerelés kér-
désében. Beszéde — amelyet tegnap szá-
munkban részletesen ismertettünk —, kü-
lönösen Angliában okozott kinos feltü-
nést, úgy a politikai körökben, mint a
sajtóban.

A Londonban megjelenő konzervatív
lapok beszámolóikban leszögezték, hogy
ilyen konok csökönységet senki sem

várt Lavaltól az utolsó hónapok ese-
ményei után.

A lapok a beszéddel kapcsolatban ismé-
teltlen foglalkoznak a német jóvátételek
problémájával s megállapítják, hogy
Németország a jóvátételei kötelezettségei-
nek eddig is csak úgy tudott eleget ten-
ni, hogy külföldi kölcsönöket vett fel.

A Times cikke arra mutat rá, hogy
ha Franciaország a közeljövőben esele-
kes kormánykonferencián is hasonló ma-
kacssággal fog ragaszkodni eddigi állás-
pontjához, végzetes következményekkel
kell számolni a nemzetközi politikában
és gazdasági életben.

THERMOGÈNE

meleget fejleszt és leküzdi a
köhögést, légszomjat, grippe, a
rheumát és idegfájdalmakat.

Használati utasítás: A Thermogène-t
a fájó helyre tenni és ügyelni, hogy a
vatta feszesen a bőrön feküdjék. Erősebb
és gyorsabb hatás elérésére elegendő, a
vattát egy kevés vízzel vagy szeszszel
megnedvesíteni.

Vezérképviselő: I. DILLAN
Bukarest, str. Pitar Mos, 4
NAGY DOBOZ: Lei 33
KIS " " Lei 22

A világ összes gyógyszerésztáráiban és
droguériáiban kapható.

Serilana

cégnél szerzi be, női, férfi ka-
bát, ruha és öltönyszövet
szükségletét.

Eredeti gyári árak!

Brassó, Kapu-u. 3

(volt ASCHER-féle üzlethelyiség)

Argus reklam

NYIL

hetenként egy
teljes, eddig sehol meg nem jelent
regényt ad

5 leiért !

Eddig megjelent
és sajtó alatt levő
regények

1. ERDŐS RENÉE:
Őszi kaland Firenzében	16. LAKATOS LÁSZLÓ:
Egy pofon története
2. SÁSDI SÁNDOR:
A kétéletű ember	17. MOHÁCSI JENŐ:
Márta válaszüton
3. DANIELNÉ LENGYEL LAURA:
Bonifác és Ursula	18. VÁSÁRHELYI LAJOS:
10.000 dollár jutalom
4. PINTÉR FERENC:
Aki regényt talált	19. EGO: Anna mást akar
5. UJVÁRI SÁNDOR:
Barátom a kalandor	20. SZINI GYULA: A kocka
6. KELLER ANDOR:
Negyven hotelszoba	21. CSÖNDES GÉZA:
Három hónap
7. MOLY TAMÁS:
A fekete függöny előtt	22. BOROSS ELEMÉR:
Szegény ördög
8. LUKÁCS ISTVÁN: Eltűnt!	23. LÓRANTH LÁSZLÓ:
Hetedik mennyország
9. KORCSMÁROS N.—UJVÁRI S.:
New Yorktól—Budapestig	24. THURY LAJOS:
Laci új életet kezd
10. PÁSZTOR ÁRPÁD:
A végzetes kör	25. RÉVÉSZ GYÖRGY:
Hartwig és Hartwig
11. Szentmihályiné SZABÓ MÁRIA:
A föld meg az asszony	26. DÁNIEL ANNA:
Valaki utazni akar
12. NÓGRÁDI BÉLA:
Az utolsó csöngetés	27. KRUDY GYULA:
Vácinceai szép napok
13. BÜKY GYÖRGY: Betonvár	28. ENDRÓDI BÉLA: II. Oktáv.
14. FARKAS IMRE:
A három Csengődi fiú	29. SURÁNYI MIKLÓS: A szakadék
15. KELEMEN VIKTOR:
A boszorkány	30. RAGGAMBY ANDRÁS:
Amerikai levél

(Változtatás jogának fenntartásával)

Minden regény illusztrálva.
(Bardócz Árpád, Benedek
Kata, Dabis Rózi, Dulácska
Pál, Fáy Dezső, Gedő Lipót,
Jaschik Álmos, Márton Lajos,
Mika László, Nemes Attila,
ifj. Repeze János, Schmidt-
Kovács Kálmán, Tamás
Elemér rajzelőművészek
munkái)

A NYIL kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

(Brasso, Kapu-u. 56—58, az udvarban)

valamint minden újságárusnál és a romániai főbizo-
mányosnál: **Pallas** Könyv- és Lapterjesztő Vá-
lalatnál, Cluj, Str. I. Ratiu A.

Megrendelésnél elegendő a regény sorszámát megadni; minden regényért
5 lei küldendő be.

Hírek

HALLÓ, ITT RÁDIÓ

B. L.

SPEAKER: Tomcsa Sándor

Hölgyeim és Uraim, most déli híreinket közöljük:

Bukarestből jelentik: A munkanélküliség körében általános megnyugvást, reménykedést és bizalmat váltott ki az a hír, hogy a pénzügyminisztérium éj nappá téve, teljes apparátussal dolgozik egy rendeleten, mely a — selyembehozatal vámját van hivatva csökkenteni.

Más. Bukarestből jelentik: Itt politikai körökben minden nap várják Lupu dr. bejelentését.

Newyorkból jelentik: Egy newyorki újságíró, kiszámította Grandi várva-várt amerikai útjának kiszámíthatatlannak vélt eredményét. A statisztikai adatokból az alábbiakat ragadjuk ki:

Grandi a világbeke érdekében, háromszor volt náthás, 14.416-szor fogott kezét, köztük 14.415 szeszcsempéssel (és az Fl-nókkal), résztvett 132 tiszteletére rendezett banketten, 45 hangosfilmfelvételen üdvözölte az Egyesült Államokat, 208 alkalommal bámulta meg Amerika fejlett iparát, 8-szor vett be aspirint és 77.818-szor adott ki nyilatkozatot, 3353-szor jelentette ki, hogy Európa túl van a mélyponton, 50.221-szor mondta ki e szót: „Népszövetség”, 340.980.064-szer ezt: „Leszerelés” és egyetlen egyszer sem pirult el.

Grandiról, az amerikai útja alkalmával felvett fényképtáblájából közöljük a következőket: Mint a Brown et Comp. vatröszt reklámja, amint a tröszt gyáraiból kikerült alkatrészekből kovacsolja a világbekeket.

Repülőgépből felvéve, amint egy felhőkarcoló zászlórúdján feje állította szimbolizálja a világ gazdasági helyzetét, miközben ezt ordítja: „Használjunk Morrison rágógummit!”

Amint a Schmeling boxvilágbajnok öklét, Jupiter-lámpák megvilágításában tanulmány tárgyává teszi, mint a jövő zálogát. A kép felcú Greta Garbo sexappeal-je lebeg, mint másik zálog. Hátterben halálnak maszkírozott amerikai muniögyárosok gázmaszkos koponyákkal kugliznak, elől versenyparipák zabálnak szecskára vágott Rubens és Munkácsy-képeket.

A következő fényképen, mint a leszerelés hírlapilag nyugtázott apostola egy ágyun könnyfakasztó-gázt szorgolgat. Fent az égre repülőgépek írják füstbükkel:

Grandi félbeszakította tárgyalásait! Németország megtagadta háborús adósságai további törlesztését.

Gondoljon az ön és családja életére! A PIKK-PUKK gázesszenciatáblát mindenki maga gyárthatja gázait! Gyermekük és aguk részére izesítő. Egy tucat rendelésnél 100 darab gázszenciatáblát, öt tucattal koporsó mellékelve.

Sfb. Végül megállapítja a newyorki újságíró, hogy Grandi amerikai útjának eredménye, igazán — grandiózus és hatalmas lökést adott az amerikai reklámparnak.

Más. Berlinből jelentik: A berlini francia nagykövét, Németország 150-ik fizetési képtelensége alkalmából öszinte gratulációját fejezte ki a német kormánynak.

Más. Bukarestből jelentik: A parlamentben a napokban üléssel végződött boxmeccsből kifolyólag a képviselők elhatározták, hogy napirend előtt tilos a gyomoritis.

Hölgyeim és Uraim, ezzel déli híreink közlését befejeztük, rövid szünet után Jorga öszecuzálja a helpolitikát.

A viszonthallásra.

— HOGYAN KELL FIZETNI A RÉGI NYUGDIJAKAT? Temesvárról jelentik: Százhusz temesvári nyugdíjas beperelte a Casa Munciit, mert régi nyugdíjait, kifizetésénél az arnykoronát 1 papírlébe számította. — Az érdekes ügyben a közeljövőben hoznak ítéletet.

— A SZEMÉLYISÉG MEGHASADÁSA. Bukarestből jelentik: A Román Akadémia tegnapi ülésén rendkívül érdekes bejelentést tett Marinescu ideggyógyász-professzor. A professzor elmondotta, hogy a nyár folyamán egy huszonhárom éves bölcsészhallgatót hoztak a rendelőjébe, aki tudóveszes volt és aki egy tüdőfőltés után elvesztette eszméletét és emlékezőtehetségét. Amikor ugyanis hat óra múltán felébredt, nem tudta megmondani, hogyan hívják, elfelejtett írni-olvasni és egész multját is elfelejtette. Kezelní kezdtek és most októberre sikerült elérni, hogy újra megtanult írni és olvasni. A multjára nem emlékszik még most sem, bár az emlékezőtehetsége olyan jó, hogy egy huszonkét tagu számot az eszében tud tartani. Marinescu a személyiség meghasadásának esetét a legértékesebb orvosi esetnek mondja, amely méltán tarthat számot széleskörű feltűnésre.

— VASU ÜGYVÉD UJBÓL KERES A CSIKKARCFALVI KÖZBIRTOKOSSÁGON. Tudósítónk jelenti: Csüörtökön megjelent a csikkarcfalvi közbirtokosságnál a csikszeredai törvényszék egyik végrehajtója és Vasu ügyvéd és 55 ezer lej erejéig foglalást eszközöltek. A kérdéses 55 ezer lej a Both Ágostonról megindított lekiismeretlen hajszá egyik következménye: az erdömérési költségekben megállapított kiszállási díjak hátráléka. Vasu a közbirtokosságnak 1 millió 290 ezer lej értékű váltóját tartja magánál s nem adja ki a többszörös felszólítások ellenére sem, ezzel azonban még mindig nem elégedett meg. hanem újabb biztosítási végrehajtást fogantatott, lefoglalván az 55 ezer lejes követelés fejében a közbirtokosság egy millió lej értékű állami kötvényeit és több százezer lejes követeléseit. Hát hiszen nem is a biztosíték volt a fontos, hanem az, hogy a költsé-

gek újra szaporodjanak. Ime, Both áldásos működése így érezteti a hatását. Ha ez sokáig megy, a közbirtokosság vagyona egészében a Vasu zsebébe kerül.

— MAROSVÁSÁRHELYI HIREK. Dr. Barabás János alfalui ügyvéd, akit az Avéd-ügyben másodszor is letartóztattak, a marosvásárhelyi tábla szabadlábra helyezte. — A nyárádszeredai járásbírószágon napok óta nem tartanak tárgyalást, mert a bíróságnak elfogyott a fája. Mindaddig, amíg a felsőbb hatóságok nem intézkednek, fa hiányában, szünetel a tárgyalás. — A marosvásárhelyi interimár bizottság egyik alosztálya, mint azt tegnap megtört, Marosvásárhelyen a fa árát 75 lejben állapította meg métermázsánként. Az interimár bizottság elé ma került ez az ajánlás és a fa métermázsáját 75 helyett 65 lejben állapította meg, ami városszerre nagy megelégedést váltott ki.

— AZ ALCSIKI JÁRAS ÜNNEPE. Szép és meleg ünnepeltetésre készül december 2-án a csikszentmártoni járás társadalma. A járás népszerű és köztiszteletben álló főszolgabírája, Lengyel József és neje ekkor ünneplik házasságuk 25-ik évfordulóját. A törvénytisztelő és humánus gondolkodásáról közismert járási főnökök és családját számosan fogják ezúttal a megyéből is felkeresni és elhalmozni jókívánságaikkal.

— DECEMBER 5-ÉN BRASSÓBAN, 7-ÉN SEPSISZENTGYÖRGYÖN, 8-ÁN KÉZDIVÁSÁRHELYEN JELENIK MEG A „SZIBÉRIAI GARNIZON” VILÁGHIRU ÍRÓJA A KÖZÖNSÉG ELŐTT. Markovits Rodion, a „Szibériai Garnizon” fantasztikus karriert befutott szerzőjének december 5-iki Brassói esté-lye iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg. A jegyek árusítását hétfőn egyszerre kezd meg a Zeitschriftenzentrale és a Brassói Lapok könyvosztálya és már most felhívjuk a rendezőség és közönség figyelmét, hogy idejekorán gondoskodják jegyről, mert helyből és a környékről már eddig is telefonon és táviratilag foglaltak le jegyeket. A legnagyobb magyar háborus regény, amelyet Remarque alkotása mellé állítottak az egész világon, soha nem tapasztalt érdeklődést támasztott annak írója iránt. Sepsiszentgyörgyön december 7-én hétfőn, Kézdivásárhelyen 8-án kedden este lesz Markovits Rodion esté-lye és, ha a világhírű író ideje úgy engedi, ugy Székelyudvarhelyen is megtartja előadását. Brassóban Weiss Ilona zongoraművész és orosz és lengyel zeneszerzők műveivel kísérő a „Szibériai Garnizon” diadalmas írójának bemutatkozását, míg a székely városokban valószínűleg Weinberger Emil, az ismert hegedűművész és Nagy Karola modern költők verseivel működik közre. Markovits Rodion innen Berlinbe utazik, ahol az UFA-nál most kezdődnek a regény filmfelvételei.

★ BRASSÓI ORVOSI HIR. Dr. Bentia v. közközházi orvos, gyakorlóorvos és bőrgyógyász, (spec. a budapesti, gráci és berlini egyetemeken), Brassó, Mester-utca 11. (Bolya) sz. alatti házában új rendelőt nyitott. Rendelés: belső, sebész, női, bőr és nemi (vér) betegeknek. naponta 11—1 és 3—5-ig.

— FORGALMI AKADÁLY BRASSÓBAN, KATONAI RENDELETRE. Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! A Fekete-utca és Vár-utca lakóit kellemtelen meglepetés érte. A két utcát összekötő Laktanya-utca este katonai

őrt állítottak és megtiltották a polgári lakósnak, hogy ezen az utcán át közlekedjék. Nem tudjuk, ki és milyen jogon rendelkezett így, de különösen tartjuk, hogy közhasználatra rendelt utcák forgalmát így korlátozzák. Vajjon a város vezetőségének előzetes tudtával és hozzájárulásával történik-e ez a korlátozás? Mindenesetre elvárjuk illetékes hatóságunktól, hogy az adózó polgárok legelőnyösebb jogának, az utcai közlekedésnek ezt az érthetetlen és semmivel sem indokolható korlátozást haladéktalanul megszüntesse. — Több adófizető polgár.

★ BRASSÓI KORCSOLYAEGYLET. Fenti egyet jégpályája vasárnap, november hó 29-én nyílik meg. — Az elnökség.

— A VERDUNI VÉRFÜRDŐ. (Sajtóbemutató a brassói Astra mozgóban.) A legrealisabb részletektől hemzsegő regény, a legborzalmasabb jeleneteket megörökítő festmény sem kelhet versenyre e filmmel, amely maga a könyörtelen valóság, a leplezetlen történelem, amit nem fertőz meg egy mákszemnyi szentimentalizmus sem. A szakszerűen és természetesen felépített jelenetek kiemelkedő mozzanata, amint a német csapatok a bevehetetlennek hitt verduni sáncokat ostrom alá veszik. A világkatakizma drámai erejű dala ez a film, amelynél vizuálisabban és beszédesebben egy hasonló termék sem idézi vissza a véres napokat. A negyvenkettes ágyuk torkain előtörő lövedékek robaja, a távozó néző lelkeben pacifista himnusszá válik, amely önkénytelenül is világgá árad: Csak háborút többé soha!

— Egy rendőr, akit sajnálni lehet. Aradról jelentik: Az aradi törvényszék ma tárgyalta Gheorghisan Todor közrendőr ügyét, aki a vád szerint szülőfalujába az Arad környékén levő Zimándba, több ízben vasuti jegy nélkül utazott haza. A közrendőr elmondotta, hogy miután három hónapja egy bani fizetést sem kapott, éhsége késztette, hogy otthonát néha felkeresse. A törvényszék Gheorghisánt 500 lej pénzbüntetésre ítélte, de a büntetést egy évre felfüggesztette. Itt említjük meg, hogy az aradi törvényszéken sem kaptak két hónap óta fizetést.

— PENGÓPÁNIK NAGYVARADON. Nagyvaradról jelentik: Pénteken délután valóságos pengópánik uralkodott a nagyvárall penzpiacón. Öt nagy faexport cég van Nagyvaradon, amelyeknek birtokában több, mint 1 millió pengó van. Valószínűleg ez a körülmény is közrejátszott, más okokkal együtt abban, hogy a késő délutáni órákban a magyar pengőt csak 1850 lejért vásárolták.

— 160 BANKTISZTVESELŐT BOCSATANAK EL DECEMBER ELSEJÉN TEMESVÁRON. Tudósítónk jelenti: A temesvári bankok december elsején százhatvan tisztviselőjüket bocsátják el. Hasonló arányu leépítések várhatók a gyáripárban is. A Standard-harisonagyár, hír szerint, teljesen beszünteti működését.

— FRANCIA TENGERALATTJÁRÓK KONSTANCÁBAN. Bukarestből jelentik: Konstancába tegnap két francia tengeralattjáró, az „Argonaute” és a „Dorys” érkezett, amelyek a földközi-tengeri francia flottaegységbe tartoznak. A tengeralattjárók tisztjei vasárnap meglelték a román fővárost.

ALFRED TARTLER

a „Fehér kakas”-hoz

Fűszer-, gyarmatáru, csemege — Élő halak — Papir- és festék-áru

BRASSÓ, HIRSCHER-UCCA 3.

ÚJ ÜZLETHELYISÉGE NOV. 30-ÁN MEGNYILIK

Kérem régi hű vevőimet, a brassói és vidéki tisztelt közönséget, hogy teljesen ujonnan berendezett üzlethelyiségemben is bizalommal tiszteljen meg.

Dusan felszerelt osztályaimban, a legkényesebb izlést is pontos és gyors kiszolgálás által kielégítem.

A megnyitás alkalmából kedveskedni akarok t. vevőimnek, ezért a megnyitás utáni 3 napon, u. m. hétfő, kedd és szerdán nyereményeket sorsolok ki mindazon vevőim között, akik egyszerre 100 — Lejen felüli vásárlást eszközöltek.

A sorsolás este üzletzárás után történik és a nyerő blokszámok a következő nap, a helyi lapokban lesznek közölve. — Mindenki őrizze meg vásárlási blokját. — A nyereménytárgyak az üzlethelyiségben láthatók.

— **Időjárás-jelentés.** Budapestról táv-
íratózzák: A Meteorológiai Intézet jelen-
lése szerint havazás, havas eső, a déli ré-
szeken némi enyhülés, később változé-
kony idő várható.

— **Rejtélyes öngyilkosság a vonaton.**
Nagyvárad tudósítónk jelenti: Beszá-
moltunk arról a rejtélyes öngyilkossá-
gról, amelyet a nagyváradi-szatmári vo-
naton Grosz Miklós temesvári negyed-
éves orvostanhallgató követett el. Grosz
Miklós többször mellbeszúrta magát és
ereit felvágta úgy, hogy vértócsában
találták eszméletlenül a kocsi folyósó-
ján. A súlyosan sérült medikust behoz-
ták a nagyváradi közpórházba, ahol az
orvosoknak sikerült eszméltre téríteni
rendkívül súlyos sebei dacára. Az öngyilkosság okát illetően a fiatal ember
Temesvárról ideérkezett szülei azt
mondják, hogy fiuk idegromábanan kö-
vette el az öngyilkossági kísérletet.

— **SZORAKOZIK A SZATMÁRI INTERI-
MÁR BIZOTTSÁG.** Szatmárról jelenti: Sok-
fajta csínytevés után a szatmári intermár bi-
zottság legújabb nagy gondja az, hogy elveszi
a tennispályákat. Itt vagyunk a tél közepén
és az előrelátó interimárok már most gondos-
kodni akarnak a gyermekek nyári játszóhe-
lyéről. Ezért kell az a 12 tennispálya, amely
a városi parkban ezidőszerint bőséges hólepel
alatt várja a tavaszt. De a tenniszszők nem
hagyják magukat. A királyig viszik a sérel-
müket. Nagyon dühösek. Biznak abban, hogy
a szatmári interimár bizottság a tennispá-
lyán fogja kiörni a nyakát.

— **HÓ ÉS SZÉLVIAHAR RONGALTA MEG
A CSIKI TELEFONHÚZALOKAT.** Tudósi-
tónk jelenti: Csikmegye területén a megis-
métlődő szél- és hóviharak rengeteg kárt
okoztak a telefonhúzalokban. A drótokra
olyan vastagon rakódott rá a hó, hogy a nyo-
mában következő erős szél a gyengébben álló
oszlopokat kidöntötte. A drótok is több he-
lyen elszakadtak s így a vármegye egyes
helységeivel már napok óta nincs telefonössz-
szoktatás. A nagy hideg miatt a javítási
munkálatok csak nehezen haladnak előre.

— **Mégis jó, ha kutya van a kertben.**
Budapestről jelenti: Tegnap a késő es-
ti órákban néhány ismeretlen egyén be-
hatolt Abel Mihályné budafoki lakásába
és az asszonyt ütlegekkel arra kényszeri-
tették, hogy pénzt adjon oda. Kinn a
kertben a láncra tartott kutya, amely
már a rablók érkezésekor dühös ugatás-
ba kezdett, közben eltérte lábát, bero-
hant a lakásba és a támadókra vetette
magát. Rövidesen úgy összemarta, össze-
térte arcukat, lábukat, ruhájukat, hogy
azok rémülten elmenekültek. A rendőrség
ezen az alapon bizonyára rövidesen
kézrekeríti a látogatókat.

— **862 beteg elemista a temesvári is-
kolában.** Temesvárról jelenti: A temesvá-
ri elemi iskolákban és ovodákban tar-
tott orvosi vizsgálat folyamán kiderült,
hogy a növendékek közül 862 gyermek
szorul orvosi kezelésre. Megállapították,
hogy a beteges növendékek javarészt
szegény emberek gyermekei, akik tél-
viz idején rongyos ruhákban, lyukas ci-
pőkben járnak iskolába. A városi tanács
a beteg gyermekeket a népjóléti ügy-
osztályra bízta, amely ingyen tejet, me-
leg ruhát, díjtalan orvosi kezelést és in-
gyenes orvosságot juttat nekik, azonki-
vül arról is gondoskodik, hogy a kis be-
tegek kórházba kerüljenek megfigyelésre.

— **Mi lesz a nagyváradi itélőtáblával?**
Nagyváradról jelenti: Az egész város-
ban, de különösen jogászai körökben ki-
nos megdöbbenést keltett az a Bukarest-
ből eredő hír, amely arról szólt, hogy a

kormány takarékoskossági szempontból
megszünteti a nagyváradi királyi ítélő-
táblát és annak körletét a kolozsvári
tábla kerületébe osztja be. Most Ille An-
dori dr. ítélőtáblai elnök kijelentette,
hogy ez a hír nem lehet igaz, mert a
nagyváradi tábla megszűnéséről neki tu-
domása nincs, vele ilyen tervről az igaz-
ságügyminiszter nem tárgyalt és ez a
kérdés eddig szóba sem került.

TOM MIX

a most elhunyt népszerű amerikai film-
színész

— **A „GYILKOS” HARMADIK SZÁMÁ-
NAK TARTALMA.** A „Gyilkos” a következő
szennációs cikkeket hozza új számban: Hogy
gazdálkodta el Blank Arisztid a Marmorosch
bank vagyonát? Kik fosztották ki a gyergyói
székelységet? Bünvádi eljárás 18 vásárhelyi
fakereskedő ellen. Dr. Turnovszky Sándor
tragédiája. Harctéri jelentés a vásárhelyi
bankfronton. A Lőrinczy-ügy pikantériái.
Valami büzlök Dicsőben. Bonyodalmak egy
vásárhelyi csőd körül. Miért akarja betiltani
Isac Emil a Torockói menyasszony előadását?
Bünvádi feljelentés egy brassói szász ügyvéd
ellen és még számos szennációs cikk és riport
gazdagítja a Gyilkos most megjelent 3-ik szá-
mát. Az 52 oldalas lap ára 10 lej.

— **Meghülésnél, náthalásznál, mandola-
lobnál, torokgyulladásnál valamint ideg-
fájdalmaknál és szagatásnál naponta
fél pohár természetes „Ferenc József”
víz rendes gyomor- és bélműködést bizto-
sit. Egyetemi orvostanárak véleménye
szerint a Ferenc József víz hatása gyors,
kellemes és megbízható. A Ferenc József
keserűvíz gyógyszertárakban, drogéri-
ákban és fűszerüzletekben kapható.**

— **Nagy árverés a temesvári zálogház-
ban.** Temesvárról jelenti: A temesvári
városi zálogházban két napon keresztül
árverezték a ki nem váltott, vagy idejé-
ben meg nem hosszabbított zálogtárgya-
kat. Az árverésen kilenc ékszerész és
kétszáz magánember vett részt. Winger
Sándor zálogházi becsüsi érdeme, hogy
az összes tárgyak jóval magasabban kel-
tek el, mint amennyi kölcsön volt rajtuk.
A nyolcszáz ezer lejt kitevő különbözetet,
zálogjegyek ellenében kifizetik a sze-
gény embereknek, akiknek ékszereit el-
árverezték. Az érdekeltek körében örö-
met okozott az árverés, mert kiváltásra
úgy sem volt reményük s így legalább
egy kis pénzhez jutnak.

— **Matuskát mégis kiszolgáltatták Ma-
gyarországnak.** Budapestről jelenti: A
„Neue Freie Presse” értesülése szerint
Matuskát rövidesen kiszolgáltatták a

magyar hatóságoknak, miután sikerült
magyar állampolgárságát megállapítani.
Matuska felett előbb az ansbachi merén-
y-let ügyében ítéleznek, azután adják át
a magyar bíróságnak.

— **BARÓ KRAFFT-EBING VILAGHIRU
KÖNYVE:** „Psychopathia Sexualis” teljes szö-
vegű magyar fordításban, jó kiállításban, is-
mét kapható. A hatalmas, lexikonalakú kö-
tet rövid ideig még a szennációs olcsó le-
szállított áron, 163 lejért rendelhető meg
könyvosztályunkban. — Az összeg előzetes
beküldése esetén portómentes szállítás.

— **Botrány a bulgár parlamentben.**
Szófiából jelenti: A neuillyi békeszerző-
dés aláírásának tizenkettedik évforduló-
ja alkalmából a szobranje gyászgyűlést
tartott, amelyen egy kormánypárti kép-
viselő felszólította képviselőtársait, hogy
a világháború bulgár áldozatainak tisz-
teletére, felálljanak. A kommunisták he-
vesen tiltakoztak ez ellen és éltették a
világforradalmat és a szovjetet, majd he-
vesen tüntettek az imperialista háború
ellen. A kommunisták magatartása nagy
felháborodást váltott ki a nemzeti ér-
zelmi képviselők között, akik rávetették
magukat a kommunistákra, megverték
őket, majd valamennyiüket kidobták az
épületből. Egyébként az évforduló alkal-
mából egy órára bezárták az üzleteket
és kétpercig megállt a munka és a for-
galom az egész országban. A diákság
szimpátia-tüntetést rendezett a magyar
követtség előtt, ellenben tüntetett a jugo-
szlávok ellen.

— **Lelőtték, mert nem adta oda a téli-
kabátját.** Szegedről jelenti: Kurs Ilona
husz éves gépirónő, aki a késő esti órák-
ban barátnőjétől jövet egy névtelen ut-
cán hazafelé sietett, megtámadta két is-
meretlen férfi. A rosszul öltözött alakok
felszólították a leányt, hogy vesse le a
télkabátját. Kurs Ilona azonban nem
ijedt meg tőlük, hirtelen szaladni kez-
dett. A következő pillanatban lövés dör-
dült el és a golyó a szaladó leány hátába
furódott. A leánynak volt még annyi ere-
je, hogy a rendőrségig vándoroljon, ahol
jelentette az esetet. Innen azonnal kór-
házba szállították. Állapota válságos. A
támadókat nyomozzák.

— **ORVOSOK ÉS GYÓGYSZERTÁRAK
CIMENTÁRA.** „Medicii și farmaciile din Româ-
niă” címmel, Barna Nicolae gyógyszerész
szerkesztésében országos cimentár jelent meg;
a házagptól munka felőlet az egész ország
összes orvosainak, gyógyszerészeinek, drogé-
riáinak, szanatóriumainak és kórházainak pon-
tos címjegyzékét. Kiegészítésként könnyen átte-
kinthető statisztikai táblázatot is közöl a szer-
ző az ország összes városairól. (Megrendelhető
250.— lejért a szerzőnél: Nicolae Barna, Bu-
curești, Str. Româna 55-e.) (be)

— **BRASSÓI ORVOSI HIREK.** Ifj. dr.
Flechtenmacher Kráoly, v. egyetemi tanárse-
géd, a sebészet, nőgyógyászat-szülészet és
röntgentan szakorvosa, az Árvaház-utcából
elköltözött saját házába, mely direkt a Kut-
utcai szanatóriumával szemben épült. Bejárat
a Titu Majorescu-utca felől. Magánrendelés
kizárólag itten, fél 12—fél 1-ig és fél 3—fél
4-ig. Telefon 259. (be)

**Vesszünk
legmagasabb napi árfolyamon
Olasz vöröskereszt sorsje-
gyet és Olasz vöröskereszt
sorsjegy nyereményjegyét
valamint 2%-os, 100 fr. névértékű
Szerb sorsjegyet.**
A sorsjegyek ajánlott levélben beküldendők.
Ellenérték postautalványon azonnal elkül-
detik. Érdeklődők közöljék előzőleg a
sorsjegyszámokat.
Standard Bank Oradea
Str. da Pavel 20

Modern Mozdó BRASSÓ
Tel. 518
VASÁRNAP 11—1 óráig
Szenzáció **MATINÉ** Szenzáció
**ANNY ONDRA, FELIX BRESSART,
SIEGFRIED ARNO**
„Vidám kompánia”

— **SZABADLABRA HELYEZTEK A SZAT-
MÁRI RENDŐRSÉG IRODAFŐNÖKEIT.** Szat-
mári tudósítónk jelenti: Pintea Romulus, a
szatmári rendőrség iroda-igazgatója a reá bi-
zott hivatalos pénzeiből, mint annak idején a
B. L. említette, 130.000 lejt elkicskaszott, oly-
képpen, hogy a rendőrség pénztárából, oly-
misiott nyugtával felvette, de a rendőrség
gényiségnek a pénzt nem fizette ki. A szatmári
törvényszék vádtaácsa ma foglalkozott is-
mételten a rendőrigazgató vizsgálati fogsága
meghosszabbításának kérdésével és elrendelte
az irodaigazgató szabadon bocsátását. A ta-
nukat már kihallgatták, a bűnjeleket, ame-
lyek egy tüzeset alkalmával elégték, ugysem
lehet produkálni és így a bíróság nem találta
értelmét annak, hogy a rendőri irodaigazga-
tót továbbra is fogva tartásák.

— **FÖLDI MIHÁLY: KADAR ANNA LEL-
KE** c. regénye iránt már megjelenése előtt
mindenfelől páratlan volt az érdeklődés, am-
nem csoda, mert hiszen ez a merőben új han-
got megszólaltató, meglepő meséjű regény a
Pen Club világdíjának egyhanguan megsza-
vazott magyar jelöltje. A könyv ára 204 lej,
vidékre portó 20 lej. Kapható a Brassói La-
pok könyvosztályában.

**Ingyen küldöm
szőlőoltvány és gyümölcsfa
árjegyzékemet,**
mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden
szőlőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tar-
almaz. A saját érdekében ne vegyen addig oltványt
vagy bármilyen-fajtát vesszön, míg át n m olvassa szőlő-
szeti útmutatómat. Cím:
I. Szűcs szőlőtelep, Diosig (Jud. Bihar) No. 32.

**ÁRLESZÁLLÍTÁS
a „Gambrinus” étteremben**
Menü 2 fogás Lej 20 —
Menü 3 fogás Lej 25 —
Menü 4 fogás Lej 35 —
Italfogyasztás nem kötelező!

CARBID
bármely mennyiségben azonnal
raktárról kapható
WILHEM OBERTH RL
szemben a Korona szállodával.

ASTRA MOZGÓ
Fort Douaumont,
amely eddig hallatlan sikerrel futott az egész világ
nagy városaiban.
Vasárnap délelőtt nagy ifjusági előadás.
A Fort Douaumont
ritka film, amelyet a francia és német hadsereg vezérkara
behatóan átvizsgált és ellenőrzött. A „Fort Douaumont” az
egyedüli film, amely a világháborút élethűen tükrözi vissza.
A Fort Douaumont
című film, amelyet „A verduni vérfürdő”-nek is neveznek,
nem egy olyan rendező ötletének a megvalósítása, aki soha-
sam látta a frontot, hanem valójában lezajlott történelmi
esemény, amely Haupt kapitány és Radtke főhadnagy, az
erőd igazi meghódítóiinak közreműködésével készült.

Jön! **NEBÁNTSVIRÁG** Jön!

Telefon 145 **Redoute Mozdó** BRASSÓ
Szombaton és vasárnap
„Postásfiu és a huga” filmoperette, mely óriási sikerrel
perce és gyönyörködteti Brassó
halás közönségét.
Szombaton d. u 3 órákor **MATINÉ:**
„Próbaházasság”
Vasárnap déle 11 órákor **MATINÉ:**
„Wen du einmal Dein Herz verschenkst”
LILIAN HARVEY-e!

Leltári eladásunk
az idén már egy hónappal előbb kezdődik.
Az összes maradék készleteinket ezuttal már
Decemberben
olyan árak mellett kínáljuk, amelyek mindenkinek lehetővé
teszik az olcsó és jó karácsonyi ajándékok beszerzését.
Összes nagyrértékű külföldi gyártmányok ugyanolyan árak
mellett kerülnek eladásra, mint a beltöldek.
A gyapjuszövetek, selymek, mosóanyagok, kötöttárak és
fehérneműk nagyrészt, minden elfogadható áron eladjuk.
Karácsonyi vásárunk december 1-én kezdődik.
Julius Nedoma
Divat / Fehérnemű / Belső diszárak.

Közgazdaság

Országosan szervezkednek a betétesek

A bankok tényleges ellenőrzésére és a kényszeregyezségi törvény módosítására tervezetet dolgoztak ki az erdélyi betétesek

"Mi a bankok megmentését és pénzügyi nyugodtságát kívánjuk" — mondja Leitner Mihály, az erdélyi és bánági betéteszövetség elnöke — Fuzionálni fognak az erdélyi és regáti betétescsoportok — Megalakul a betétesek központi bankellenőrző tanácsa

Bukarest, november 28.
A bankválság hullámai látszólag elmúltak, a harc azonban még mindig áll a pénzintézetek és a betétesek között: fegyverszünet van. A kormány ideiglenes intézkedésekkel elhárította a pillanatnyi pánaszt, a baj orvoslását azonban még mindig nem sikerült megtalálni.

A BETÉTESEK ELLENŐRZÉSE ALÁ HELYEZIK A BANKOKAT
Ennek tulajdonítható, hogy a bankok legfőbb hitelezői, a betétesek országosan szervezkednek. A mozgalom Kolozsvárról indult ki, ugyanakkor Bukarestben is megalkult mintegy 20 ezer ember érdekeit megvédésre a Marmorosch Bank betétescsoportja. Ez a tömörület az eddigi betétesek közreműködésével

A kényszeregyezségi törvény hibái

A javaslat bevezető részében rámutat arra, hogy egyes pénzintézetek oly nagyszámú betéteket fogadnak el, amelyek végett, hogy az néha az alaptőke ötszörösét is meghaladja.

Ezek után a betétek után kamatot kell fizetni a betéteseknek. A bank tehát — ami természetesen is — kihelyezi a betétekből felgyülemlett tőkéket kölcsön formájában. Ilyen esetben a bank pénzügyi teljesítőképességéhez mérten annyira tulajdonosulja magát, hogy amikor a betétek legkisebb arányú visszatérítésére kerül a sor, nem képes kinnlevőségeit idejében beinkasszálni és így fizetni sem tud.

A legutóbbi pénzügyi események bebiztosították, hogy a betétesek tájékozatlan-

a közeljövőben országos szervezetté fogja kinőni magát, amely a betétesek érdekeinek megvédése mellett olyan javaslatokat fog tenni, amelyek a betétesek tényleges ellenőrzése alá helyezik a pénzintézeteket.
Az erdélyi betétesmozgalom élén Leitner Mihály dr. közismert közgazdasági szakember áll, aki napok óta tárgyal Bukarestben a fővárosi betéteszervezetek egy hatalmas szindikátusba való tömörítésére. Leitner dr. egy kész törvénytervezetet is hozott magával, amely szabályozza a pénzintézetek ellenőrzését még pedig oly formán, hogy a bankok iránti bizalom helyreállításával kizárja a lehetőségét az ideges nyugtalanságnak és az oly sok bajt okozó betétesrohamnak.

sága olyan bankokat is magával sodor a végső összeomlásba, amelyek a lehető legjobban vannak megalapozva. Végül pedig a betétes szövetség véleménye szerint a jelenleg érvényben levő kényszeregyezségi törvény nem tesz különbséget az ipari és kereskedelmi vállalatok és a bankok között. A helyzet ugyanis az, hogy míg az ipari és kereskedelmi vállalatok a kényszeregyezés megkérése után igen gyakran zavartalanul folytathatják működésüket és nem egyszer láb-
raállhatnak,

a kényszeregyezséget kéro pénzintézet egyszer s mindenkorra elvesztette azt a lehetőséget, hogy tovább működhes-

Mert kényszeregyezés esetén megrendül a bizalom a bankokkal szemben, és ezt a bizalmat soha sem lehet visszaállítani.

A Betéteszövetség központja, mint bankellenőrző szerv

Az erdélyi és bánági betéteszervezet tervezete ezután az alábbi főbb pontokat tartalmazza:

Minden bankbetétes köteles a törvényileg elismert betéteszervezetbe beiratkozni. Illetve a beiratás automatikusan történik akkor, amikor a betétes a bankban elhelyezték. Az országos betéteszövetség központi igazgatósága az ország minden bank igazgatótanácsába delegátusokat küldene, akik tanácsaikkal ellenőriznék a pénzintézetek működését.

Tegyük kötelezővé a bankokban, hogy havonta pontos és a betéteszövetség delegátusai által látalmazott mérleget küldjenek be a betéteszövetség központjába. Amennyiben valamely pénzintézet nehézségek közé kerülne, a pénzintézet megmentésének szemelölt tartásával a betéteszövetség állapítaná meg a betétek visszafizetésének módját.

A már jelenleg is kényszeregyezkedésben levő bankokkal kapcsolatban a tervezet kéri, hogy az eddigi rendszertől eltérően a kényszeregyezés visszavonását a betétek kétharmadát reprezentáló betétesek is kimondhassák.

"A BETÉTESEK A BANKOKAT AKARJÁK MEGMENTENI"

Az érdekes tervezettel kapcsolatban alalmunk volt Leitner Mihály dr.-al, a tervezet szerzőjével beszélni, aki munkatársunknak a következőket mondotta: — A betétes mozgalom — mondotta Leitner dr. — a bankok érdekében kez-

— Bukaresti megbeszéléseink folyamán — fejezte be nyilatkozatát az erdélyi betétesek vezére — azt tapasztaltam, hogy a bankok nagyrésze a legnagyobb készséggel fogadná az általunk felvett ellenőrzést, mert belátják, hogy ez teljes mértékben biztosítja őket a betétesek indokolatlan támadásaival szemben.

A BETÉTESEK TERVEZETE ÉS AZ ÚJ BANKTÖRVÉNY

A fentebbiekből nyilvánvalóan kitűnik, hogy a bankok és a betétesek között lassanként kovácslódik a béke. A Marmorosch Bank betétesbizottsága is haj-

Megbénul a kereskedelem Középeurópában

London, november 28.

Az „Economist” hosszabb cikkben foglalkozik a középeurópai helyzettel és megállapítja, hogy az utódállamok egymásután tesznek megtorló intézkedéseket a magyar és osztrák valuta korlátozások ellensúlyozására, aminek következtében a Duna-völgyben nemsokára teljesen megbénul a kereskedelem.

Válság fenyegeti az angol gyapotszövőipart

London, november 28.

Az angol szövőipar rendkívül súlyos hónapok előtt áll. Az angol gyapotszövőgyárosok szövetsége ugyanis december 31-re felmondotta az 1919-ben kötött munkabéregyezményt, amely hetenkint 48 munkaórát állapított meg. A gyapotszövőgyárosok szövetsége azt tervezi, hogy január elsejétől kezdve hosszabb munkaidőt és bérleszállítást épít életbe, amivel előreláthatólag olyan helyzetet teremt, hogy a munkások sztrájkba lépnek és a válság az angol szövőipart is megrendíti.

Teljesen megállt a temesvári állat-export

Temesvár, november 28.

Az egykor nagyarányú temesvári állatexport az utóbbi időben jóformán semmivé zsugorodott. Az élőállatkivitel egy teljes hónapig szünetelt. A legutóbbi járványos állatbetegség óta nem múlt el harminc nap a így ez idő alatt nem exportálhattak külföldre élőállatot. Az export csak november végén indulhat meg újra.

A Magyarország és Ausztria felé irányuló kivitel is szünetel, minthogy az ottani devizakorlátozás miatt az exportőrök pénzt nem kaphatnak. A romániai állatkivitel egyébként Csehszlovákia és

Yandónak mutatkozik. Hogy megfelelő garanciák ellenében biztosítsa a bukaresti nagybank újbóli megnyitását és a kényszeregyezségi kérdés visszavonását. Mindezenre itt az ideje, hogy ebben a kérdésben végleges döntés történjen, mert a helyzet az, hogy amióta a betétesek idegessége tart, azóta Erdély és Bánág területén magánkezemből származó uzsorakamatok pénzeken kívül egy bani bankkölcsönt nem lehet kapni, ami megbénítja nemcsak az ipart és kereskedelmet, de tönkreteszi a mezőgazdaságot is.

Tény az, hogy főleg a betétesektől függ a pénzügyi nyugodtságának biztosítása. Az erdélyi betétesek által készített tervezetet mindaddig nem lehet alkalmazni, amíg az összhangba nem hozzák a legfelsőbb törvényhozó tanács előtt jóváhagyás végett elfekvő banktörvénytervezettel, amely tudvalevőleg egy állami szerv felállítását írja elő a bankok ellenőrzésére. Bármilyen formában is történjen az, tény, hogy szükség van rá már csak azért is, hogy a bankok és a pénzügyi nyugodtságát biztosítani lehessen.

(s. m.)

Ausztria is erősen korlátozza. Még egy évvel ezelőtt is 2—3 vagon élőállatot indítottak utnak külföldre naponta, ma hetenkint legfeljebb egy vagon sikerül exportálni. Novemberben tíznél vagon élőbaromfit szállítottak határon túlra, ami a tavalyi mennyiség egyharmadának felel meg.

Kis Közgazdasági Hírek

Öt petroleumtársaság fuzúja foglalkoztatja hetek óta a kormányt. A társaságok ma újabb felterjesztést tettek a kereskedelemügyi minisztériumnak és kijelentik, hogy a kormány által előterjesztett módokat nem fogadják el. Ilyenformán a fuzió — újabb tárgyalások beindítása miatt — későbbi időpontra tolódik el.

Egy millió lejen felüli rendkívüli hitelt szavazott meg a földművelésügyi miniszter a Szövetkezeti Központ számára. Ebből az összegből ingyen tengeri feljűk ellátni az élelemhiányban szenvedő szegénysorsu hegyvidéki lakosságot.

A nyersolajexportőrök prémiumának kifizetésére a pénzügyminisztérium harminc millió lej rendkívüli hitelt folyósított. A hátralékos prémium kifizetését már meg is kezdték.

A „Perla Bodoc” brassói szénbánya részvénytársaság december 11-én közgyűlést tart, amelyen az alaptőkeemelést céljából, újabb részesények kibocsátását fogják elhatározni.

Újból esnek a gabonaárak a brailai kikötőben. Így az árpa 1000, a tengeri 500, a buza pedig két nap leforgása alatt 1500—2000 lejes árlemorzsolódást szenvedett. Ez az üresés azoknak a híreknek tulajdonítható, amelyek az angol kormány által tervezett vámmezsziagorító intézkedésekkel kapcsolatban terjedtek el.

Hétfőn kezdődik az olcsó karácsonyi eladás!

VESTIS
SZÖVETNAGYARUHAZ
Brassó, Lensor 26

A SIRO VÁROS

Fontos tanácskozásokat is tartottak, hogy miképpen rázza le a fejedelmünk az osztrák és a magyar nemzetet az osztrák igát. Én magam is jól emlékszem a tisztes, fehérszakállú agastyánra, aki sokszor simogatta meg fejemet. Higgyék el, uraim, mindig fájdalmat okozott, hogy nemzetemnek harcban kell állania a magyar nemzet fiával. A háború azonban befejeződött és a közelmúlt félreértései meg fognak szűnni. A nagylelkű olasz nemzet kész baráti kezet nyújtani legyőzött ellenfeleinek is. Az olasz és a magyar nemzet barátságának a jövőben mi sem áll útjában. Információjukat köszönöm, bizalmuk mélyen meg hat és higgyék el, hogy amíg én leszek a város katonai parancsnoka, nem kell tartaniuk semmitől, mert semmi bántódás nem érheti őket.

Dörgő eljenzés fogadta a tábornok szavait, amiket csak kevesen értettek meg. De azok is, akik nem értették meg a zengzengő hangzó olasz szavakat, sok mindent hallottak ki belőlük, ami nem is volt bennük. A deputációzás eseményei, persze kiszínezve, jelentőségükben megnövelve, szálltak szájról-szájra és másnap a tábornok a postával már kis csomagot kapott, gyönyörű magyar és olasz selyemtrikolór volt benne, pompás aranyhímzéssel: Evviva Italia! Egy más csomagban magyaros motívumú himzések, egy harmadikban gyönyörű diványpárna érkezett, hogy édes legyen a délutáni álma. Egyikhez sem volt levél, vagy névjegy mellékelve és a tábornok igazán nagy zavarban volt, hogy mit csináljon ezekkel a holmikkal.

Az életkedv tehát kissé felpezsdült. Nem tudni, minek volt nagyobb része ebben, a februári naptűzésnek-e, amely a tavasz útját egyengette, vagy az olaszoknak, akik mithikus jelentőséget nyertek a város lakosságának képzeletében. Az olaszokat nyomon követte a narancs, a rég élvezett, zamatos gyümölcs és parányi kezek csodálkozva forgatták a piros és illatos gömböt, kis elemisták, akik idáig csak képről ismerték az olaszokat a máját, nagyokat haraptak a dus létől csurgó gyümölcsbe. És hogy a béke illúziója még nagyobb legyen, hosszú rúd a vállukon pékinások szalagáltak a korzón és elnyújtott kiáltásuk behatolt az udvari lakásokba is:

— Pe...rec... Pe...rec... Friss sósperecet tessék...

Csalóka lidérfények... Imbolygó reménysugarak... De hamar elhervadtak... Nem történik semmi... Nem történik változás és az élet egyre nehezebb, a gondok egyre súlyosabbak.

Az éjszakák pedig továbbra is sötétek, rejtelmek, bus tavaszi éjelek.

Tíz óra után üresek az utcák. Tizkor van a záróra. Akiét igazolvány nélkül kinttalálnak a járőrök, irtalom nélkül beviszik a katonai fogházba. De sokan alusszák ki borbá fojtott mámoros bántukát a kemény priccseken!

És egy éjszaka újra romboló csoport járja be az utcákat. Dorongok emelkednek, kövek süvitenek és hangos csörmpöléssel hull a földre a sok betört üvegcégtábla. Reggel olyan az utca, mintha éjjeli ütközet folyt volna rajta.

Másnap már megjelent a polgármester rendelete és felszólította a kereskedőket. A színházi plakátokat is kétnyelven cégtáblával lássák el üzlethelyiségüket. Irodájuk bejáratát, a kapualjakat. Elöl legyen a szlovák, azután a magyar szöveg.

A színházi plakátokat is kétnyelven kell nyomtatni.

Az üzletek betört homlokára vászonhuzat kerül. A legtöbb új cégjelzésen csupán a vezetéknev. Egy szlovák és egy magyar szó se rajta.

— Új cégtáblákat pedig nem csináltunk. Három hónapra csak nem verjük magunkat ilyen költségre?

Azután az utcajelző táblákra kerül a

sor. A polgármesteri rendelet megváltoztatja az utcák nevét. Kossuth Lajos és Deák Ferenc neve lekerül a táblákról, csak azok számára van kimélet, akik ki-törülhetetlenül irták nevüket a város történetéből.

De amikor leszáll az est, komoly, tisztes milgárok csínytevő gyermekek módjára surrannak el a házak tövében, körülnéznek, megállnak egy-egy kapu előtt és gyorsan kis cédulát ragasztanak ki a kapufélfára. Vörösről alapon kis fehér térkép, az összeomlott Magyarország térképe, melyet dirib-darabokra törtek a demarkációs vonalak. A térkép alatt három szó, egy szenvedélyes tiltakozás, amely milliók harsogásává vált.

— Pista fiam, légy olyan jó, menj el helyettem ma a színházba és ird meg a kritikát. Kissé fáj a fejem.

A mama kérte meg a helyettesítésre. Pista nem is emlékezett vissza, mikor volt utoljára színházban, nagyon régen lehetett. Thália nem igen érdekelt, az operettekhez pedig egyáltalán nem volt gusztusa. Ma is egy igénytelen kis fővárosi operett bemutatója készül, olyan, amely Pesten husz előadás után levettek a műsorról, tehát megbukott.

Alulrottak a szív lesemélyebb fájdalmával, lefentük, hogy határtalan fájd munkra vételezől szerelett és szeretőpá, após, nagypapa, dédnagypapa

Berariu János

nyug. pénzügyi titkár, a brassói nyugdíjas egyesületének elnöke

életének 70-ik évében f. hó 27-én este 8 órakor hirtelen elhunyt.

Draga halottunk temetése f. hó 30-án, hétfőn d. u. 3 órakor lesz a Rózsater 5 számú gyászházban a boldogulátóm. kató. temetőbe a görkath. egyh. szertartása szerint

Nyugodi békében, jó és nemes élek!

Brassó, 1931. nov. 29.

Leon Ine Dr. Dan Liviu Selig Dr. Joan Berariu gyermekei Lili Dr. Hentiu Dr. George Hentiu Buba Dan unokái Dr. Sabiu Dan Julia Selig vejei Lia Hentiu dedunoka

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV No. 27.645-1931. serv. econ.

ARLEJTÉSI HIRDETMEY

Ezennel közhírré tétetik, hogy folyó évi december hó 14-én délelőtti 10 órakor a városi gazdasági hivatalban egy újabb nyilvános árlejtés fog tartani, lepecsételt, bélyeggel ellátott ajánlatokkal, a Rózsater 3. szám alatti szálloda-pendéglő, 3 évre való bérbeadása céljából, kölcsönös megegyezés alapján, a Moni orul Oficial 127-1931. számában kihirdetett általános feltételek szerint.

A közelebbi feltételek a városi gazdasági ügyosztályban bekinthetők.

Brasov, la 25. Noemvrie 1931.

Comisia Interimară,

Presedinte: Suciu m. p.

Secretar General: Socaciu m. p.

Diika vásárlási alkalom!

Szabadalmazott **Fonó-, cérna- és csörlőgépünk**

mindenütt — bárhol látható volt — valóságos szenzációt és bámulatot keltett. Hogy gyorsan mindenütt bevezethessük, olyan községekben, ahová még nem szállítottunk ilyen gépet, az első revének egy rendkívül nagy engedményt adunk.

„TARANCA” SIBIU

Ferdinand-király-ut 22.

Ugyanott egy jólmező, nagyközségben levő mű- és simadrlő malom E L A D Ó.

B. L. Kocsis Béla Felelősszerkesztő:

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 le. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820, évente 1600 le.

Fiókiadóhivatal és szerkesztőség: Hunyad- és Alsóféhérvármezők részére Déva, Str. Ioan Creanza 2. Telefon 17 (Balogh Géza).

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dán János, Gerő Sándor és Korn János. — Déva: Str. S. Barnabiu 10. (Oszian Kálmán). — Kolozsvár: Str. Dacia 7. volt Finir-utca (Neunina Ignác). Marosvásárhely: Benjámín Arpad Str. Berariu 1. (Sórász). — Nagyvárad: Str. Turulul 13. (Szejtőváry László). — Nagyvárad Str. Nic Jita 32 (Szabó János). — Szatmárnémeti: Csokor-naru 10. (Várad József). — Szilágysármány: (Hallerin Ernő). — Torla: Str. Rejole d'Ar-di-nand 25. (Denes József).

Központi szervezők: pénzügyi és jogszolgáltatás: Bartha Géza, Dán Mózes.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifák: készséggel szolgálunk.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap egy szó 6, vasdag betűkből 12 lej Vasárnap: 7-50. illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állási keresőknek 25% kedvezmény. A hűkaresti kiadás részén: szavanként 3 lej 50 szeri megjelenésnél 2 lej

Véte'-e'adás

FAVAGÓGÉP MEGVÉTEL-RE kerestetik. Cim 15927 sz. alatt a brassói kiadóban.

Eladó adómentes új ház, kerttel. Brassó, S. r. Horia 43. 15926

Marhabus - - - 12 Lej
Sertésbus - - - 24 "
Boribus - - - 24 "
Zsirnakvalószalonna 24 "

Baczoni Béla

Brassó. Malom utca 12
Bolonyai
Telefon 6-99.

Egy 100-200 kilogrammos TÍZEDES MERLEGET keresek megvéle. Cim 15885 sz. alatt a brassói kiadóhivatalban.

5 darab hizott disznó és egy ércakályha eladó. Brassó, Alsó-Cacova 63. Szöcs Lázárne. 15897

Alsó-Fővény-ucca 14. -z ház és telek szabadkészből eladó. Értekezni Brassó, Fővény-ucca 12-a alatt. 15840

AGRAR betétkönyv eladó 820-as Máv. cséplőgarnitúra 12 lóerős új benzinmotorral Marosvásárhely, Calarasilor 9. 15938

Keresek legalább 10 százalék jövedelmet hozó házat Brassóban, központhoz közel. Ajánlatokat „Házvétel” jellegére a brassói kiadóba. 15890

Majdnem új, rövid kereszt-húros, fekete, politrozott angol mechanikájú „Hoffmann”-féle ZONGORA, valódi elefántcsont klaviatúrával eladó. Közelebbit Brassó, Draudt és Jeckel, vaskereskedésében. 15931

Egy jókarban levő Chevrolet teherkocsi eladó. Cim 15929 sz. alatt a brassói kiadóban. 15929

Allást nyer

Szakácsnő, mindenek, kereset. Bdul Dacia 14. I. emelet 15903

Keresek fodrászot, ki manikűrözni is tud, esetleg betársulhat. Raimovici fodrász, Cămpina. 15920

A Doicesti szentlelep bánya-társulata keres bányamestert, aki lignit-bányászathoz bánya-főnöki címmel specialista és jó topograf. Részletes ajánlatok „Carbon” Doicesti. jud. Dambovita küldendők. 15941

Lakás

TELJESEN KÜLÖNBEJARA TU szép butorozott szobát keresek, lehetőleg fürdőszobával, vagy vízvezetékcs mosdóval. Cimeket „Garcon” jellegére a brassói k'adóba kérek. 15893

Két szoba konyha azonnal kiadó. Brassó, Kórház-ucca 44. 15950

ÜZLETHELYISÉG kiadó. Brassó, Kolosior-ucca 24 (50) szám. 15943

Vesyes

Finom angol és hazai szövetekből olcsón készült öltömvöket, átmeneti és télikabátokat Kósa uriszabóság, központi hiteliroda tagja Brassó. Kapu-ucca 6. 14720

A helybeli Eforia fürdőjébe jódos-kénsavas iszap érkezett. Pakolásos ezzel az iszappal orvosi rendelethez, iszkiasz (csipőfájás), köszvény és krónikus ízületi fájdalmak ellen, december 1-től kezdve — szombat és vasárnap kivételével — napon a eszközöltetnek. A fürdő orvosa főlvilágosítást sal szolgál hétfő, kedd, szerda és csütörtök 8-9 és péntek 2-5-ig. 15942

Női ka'apok 70 Lejért vállá-áta akitását lo. a. Brassó. Kapu-ucca 36, az udvarban 15930

Mészárszék teljes berendezéssel kiadó Keresztváron. Erdő-lődni Lukács György mészárszék, Bodolán. 15928

Könyvek

HASZNOS TUDNIVALOK. Ez a sorozat csupa praktikus könyvet foglal magában. Egy-egy kötet ára 20 lej. Könyvtártervezet, Gombázmészés otthon, Kis termésmészés, Aquarim-terrarium, Kis ásványhatározó, Növénymegfigyelések, Növénykísérletek, Kísérletek egy cseréptánnal, Alla megfigyelések, Illási állatsereglet, Méhészet, Kis ötvös, Kis vegyszer, Vidám bűvészet, Játékszerek-szítés, Művirágkészítés, Külön-böző csipkefajták, Kosárolás, Égylámpás rádióvevő, Fotográfia-lajuk, Matematikai kísérle-ek, Bélyeggyűjtés, Magyar bé-lyegek katalógusa, Régizs-gyűjtés, Népművészeti gyűj-tés, A m. kroszkópium csodás vilá-ga, Vidéki rendeléseknél kér-jük a pénzt bélyegeken elő-re beküldeni plusz 10 lej port-költségre. Brassói Lapok Könyvosztálya.

AZ ÉN UJSÁGOM könyvet-kötetenként csak 21 lej. Bene-dek Elek, Nagy Varázsló, Aba-ranyszivű Jancsi, Lengyel Laura, A király és az apród, Kosáriné Réz Lola, Ellenség a hegyoldalon, Gracza János, Három hét a Tiszán, Kertész Mihály, Senki Tamás, Bene-dek Rózi, Az I. b. lapot szer-keszt. Tábori Piroksa, Egy lu-gas története, Majthényi Gy., A kis verklis fiu. Posta ren-de-lésnél az utánvét 20 lej. Ma-grendelheők a Brassói Lapok könyvosztályától.

Petőfi összes költeményei egész vászonkötésben 65 lej, utánvét 85 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztály-ban.

Uram, tegye lehetővé,

hogy a Nagyságos Asszony örömmel, szeretettel hordia ruháit. — Vásárolja a SÁMUEL áruházban azokat, ahol most a szezonvég folytán rendezett

elárusítás alatt

a legszebb modelleket nagyon olcsón szerezheti be

SÁMUEL

(volt Fenyvesi és Sámuel) Brassó, Buzasor 4, női ruha, kabát-, baklisruha- és szőrmekabátokban Romániában legnagyobb.

Mindenkinek fontos

AKI GYERMEKNEVELÉSSSEL FOGLALKOZIK ÉS A GYERMEKEI SZÉKÉPI

Dr. Wexberg és Takács Mária:

Az ideges gyermek

Az idegesség megelőzésének és gyógyításának vezérfonala szülők és neveik részére.

Gyermekek nevei mindig művészet volt, annál nagyobb ma, mikor az egész világ nagy átalakulás miatt áll és minden munkában új rendszert kell alkalmazni

A nevelés új módszereit

ebben a könyvben megtalálja

Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassóban.

Kapható a **Ara 85 lej, utánvét 105 lej.**

illa-
sok
jaga
zék-
lek-
szá-
9928
OK
ikun
ne
ter-
zet-
um-
eny
ele-
nő-
sek-
cke-
esz-
rke-
lön-
nán-
gra-
rie-
bé-
enz
jité-
vilá-
kír-
elő-
por-
pok
vve
ena
par-
tyel
röd
g a
nos
tést
ne-
zer-
lu-
ly-
de-
leg-
pok
M
V
A
ény-
mond
ény-
on l
ezó
tul-
élni.
ely-
u ál-
edig
vas
Am
ostán
etéke
dnak
tán
adó.
a a
ényb
Ja
nai
A T
japá
ött k
ogy
nei ja
aut.
ol ma
neg e
oljon.
Pári
ség l
omol-
il me
elyne
ai cé
A M
ant
autv
oltak.
épfeg
sszió
mber
ért.
Muk
ányz
s tan-
fiata
ronná
ból
NO

Man lelkész:

A pénzügyminiszter se vegye fel a fizetését, ha a nyugdíj-sokat nem fizetik

Bukarest, november 28.

A kamara tegnapi ülésén Man lelkész kifogásolta, hogy ugyanakkor, amikor a tisztviselők és nyugdíjasok hónapok óta el vannak maradva járandóságokkal, a pénzügyminiszter és a főbb tisztviselők és kontrolorok novemberre is felvették a fizetésüket. Ghituianu a gabonakereskedési törvény ellen szól és bejelenti, hogy tudomása szerint a kormánybíróságok befolyt összeget másra fordították és máris hatalmas összegekkel tartoznak az állam az exportőröknek. Grigoriuc a végrehajtás felfüggesztését kéri. Trancu Jasi sokalja a tárcanélküli miniszternek a büdtségét. Végül Vaitoiu tanácsadónak hangoztatja, hogy a kormány elvesztette az ország bizalmát és ezért legfőbb ideje volna, hogy távozzék. Grigoriuc végül Lupul egyúttal egyszakosos törvényjavaslatot tesz: ettől kezdve arról, hogy amíg a konvertálási törvény életbelép, a falusi árveréseket szüneteltetik meg. A kamara kimondta a javaslat elfogadását.

Jegyzői állás olcsó árban kapható!

Temesvár, november 28.

Beszámoltunk arról, hogy a rendőrség letartóztatta Petcu József kormányzó-sá, a tisztviselőt, aki nagyvezetésű visszafelé-mentés követett el azáltal, hogy áruba bocsátotta a megyében levő jegyzői állásokat. A vád tanács ma harminc napra meghosszabbította Petcu vizsgálati fogvatartását. Ugyanabban az ügyben kifolyólag letartóztatták Cientu Gyula kormányzó-sá, a tisztviselőt is. Mindkettőjükkel megállapították, hogy több megye közsé-geit végigjárták és a jegyzőket megszorították, azaz az ürüggyel, hogy csak úgy ma-nulhatnak állásukban, ha nekik ezért bi-zonyos összeget fizetnek.

Magyarországon védik a vasutat az autóbuszoktól

Bukarest, november 28.

A közlekedésiügyi minisztérium törvényjavaslatot készít elő, amely ki fogja mondani, hogy az autóbuszokra a törvény életbelépésétől számított tizenöt napon belül új engedélyt kell kérni. Ellen-kező esetben ötezer lej bírsággal sújtják a tulajdonosokat. Egyben el fogják ren-delni, hogy minden kilométer és utas-után kombinálva 6 banit fizessenek az állampénztárba, olyan utvonalaknál pedig, amelyek párhuzamosan haladnak a vasúttal, tizenhat banit.

Amennyiben azonban az autóbuszok pótlást is szállítanak, úgy ezekből az il-letkekből husz százalékos kedvezményt adnak. A teherautók minden kilométer után 1 lej, a vasúttal párhuzamosan ha-ladó vonalaknál 3 lej kötelesek fizetni. Ez a törvény 1933 január 1-ig marad ér-vényben.

Javában folynak a harcok a kínai-japán fronton

London, november 28.

A Tokióból érkező jelentések szerint a japán kormány és a hadvezetőség kö-zi kiélesedett a helyzet. Ugy tudják, hogy a kabinet lemond, ha a mandzsui japán csapatok megszállják Csing-lingot. Honjo japán tábornok a kormány-már utasítást is kapott, hogy álljon meg előrehaladásában és csak akkor har-adjon, ha önvédelem kényszeríti rá.

Párisban a japán kormány és hadveze-tőség konfliktusának nem tulajdonítanak komolyt, mert azt vélik, hogy csak megrendezett komédiáról van szó, a melynek célja az, hogy a japán diplomá-ciók elérését megkönnyítsék.

A Mandzsuriából érkező jelentések sze-mint Tiencsinben és a Peking-mukdeni utvonalon mentén ismét súlyos harcok folynak. Tiencsinben a kínaiak ágyú és repülőgépekkel alá fogták a japán kon-vois területet, amelyet összesen 400 ember véd. A japán parancsnok erősítést követel.

Mukdenben Yunsikaj, Mandzsuria kor-mányzója visszalépett és meg akarja va-lasztani a császárságot a terve az, hogy a fiatal kínai excsászárnak ajánlja fel a trónját. Honjo tábornok Mukden körül nagy offenzívát kezdett.

A kolozsvári villanysztrájk politikai pikantériái

Amióta miniszter lett dr. Pop Valér és egykori román blokk-fársai, már nem követelik a villamosmű kommercializálásának revízióját

Kolozsvár, november 28.

Több, mint tíz napja tart már a kolozsvári üzletek villanysztrájkja és a villa-mosmű igazgatósága mereven kitart ere-deti álláspontja mellett, hogy nem enged a fogyasztói közvélemény mindenképpen indokolt kívánságának. Annak ellenére, hogy maga Manóilescu bankormányzó is beavatkozott az ügybe és arra utasi-totta a villamosmű igazgatóságát, hogy hívják össze az igazgatótanácsot, amely keresken valamilyen módot a kereske-dőkkel való megegyezésre az igazgató-tanács összehívása egyre késik. Jellem-ző, hogy

nemcsak az Elektrobet és az Erdélyi Szénbánya Rt. által, hanem a város ál-tal delegált igazgatósági tagok is sza-botálják a villanygyg rendezését a legváltozatosabb ürüggyek alatt. Most például dr. Hatieganu Gyula volt erdélyi miniszternek, a kommercializált villa-mosmű elnökének betegségeire való hi-vatkozással halogatják az igazgatótanács gyűlésének megtartását.

A lakosság érdekeinek ez a nyílvánvá-ló szabotálása természetesen elénk elke-seredéssel tölti el a kolozsváriakat és a polgárság körében egyre élesebb kriti-kákat hallani különösen a villamosmű igazgatóságában ülő városi delegátusok ellen, akik nagyon is kényelmesen veszik ezt a 300 ezer lejes taniémmel egybe-kötött megbízásukat. A közönség a mai szűves időkben valóságos

kihívóan magasnak találja ezeket a taniémeiket, üléspénzüket, a havi 100 ezer lejes igazgatói fizetéseket és mel-lékjavadalmazásokat. Tessék a main-mul-fizetéseket leépíteni és akkor módjában lesz a villamosműnek, hogy az áramdíjakat is leszíjítsa,

— mondják a kereskedők és a többi fo-gyasztók.

De van a kolozsvári villanysztrájknak egy igen érdekes politikai ízű pikanté-riája is. Most toldozzák-foldozzák a vá-ros 91 millióra tervezett új költségveté-sét, amelyre legfeljebb ha van 45—50 millió komoly fedezet, mert hiányzik az a 30—35 millió nyereség, amelyet a villa-mosmű tisztán hozott a városnak min-den évben a kommercializálás előtt. Any-nyira hiányzik ez a nyereség, hogy a város már több, mint egy hete installja a villamosművet, adjon egy kis előleget neki az idei várható üzleti haszonrészt terhére. Mindössze egy milliót kér a vá-ros, hogy legyen miből megkezdeni a munkanélküliek regélyezését, de kérdés,

hogy a villamosmű teljesíti-e az interi-márbizottság kérését.

Bizony, ide jutott az a híres interimár-bizottság, amelynek alelnöke és tulnyomó többsége a választott tanács idején — az időközben erdélyi miniszterré kinevezett dr. Pop Valérral az élen — viharos bot-rányokat rendezett a villamosmű kom-mercializálási panamája miatt. De az akkori „román blokk” nem elégedett meg az elvi tiltakozásokkal, hanem közigaz-gatási uton is megtámadta a botrányos körülmények között létrejött és a vá-ros helyzetére szinte katasztrófális kom-mercializálási szerződést. A keresetet — amint azt jogász körökben megjósolták egyébként — a közigazgatási bíróság visszautasította ugyan, de csak formai okokból, azzal az indokolással, hogy a szerződés felbontását csakis maga a vá-ros kérheti, magánsemeleket nem. Ekkor a román blokk tagjai erősen fogadkoz-tak, hogy mihielyt ők kerülnek a város élére, megsemmisítetik, vagy leg-alább is lényegesen megváltoztatják a kommercializálási szerződést.

Most a román blokk tagjai vezetik a várost és a polgárság náha várja a régi harcos ígéretet valóra váltását. Miért nem tett még az interimárbizottság egyet-len lépést sem a villamos szerződés reví-ziója ügyében? És

miért helyezkedett dr. Pop Valér a „splendid isolation” kényelmes állá-s-pontjára, amióta erdélyi miniszter lett, hiszen éppen mai pozíciójában lenne csak igazán módja és befolyása ahhoz, hogy mentesítse a várost ettől a gyalá-zatosan terhes és hátrányos szerző-déstől?

Hogy milyen alapon, azt nagyon is jól tudja dr. Pop Valér miniszter és az inte-rimárbizottság is, mert mielőtt „uralom-ra kerültek” — be is akarták adni a második számú keresetet. Azon a jog-alapon, hogy a kommercializálási tör-vény alkotmányellenes volt, mert kizáró-lagoságot adott egy magántársaságnak, holott az alkotmány szerint csak az ál-lamnak, vagy más közséi intézménynek lehet csak monopóliumot gyakorolni. Ahogy a Motas-féle földgáz-társaság is megnyerte a pert a földgázmonopólium törvénye ellen.

Mi az oka ennek a különös hallgatás-nak? Vagy

az a szerződés, amelyet sőtét panamá-nak bélyegezték meg ellenzéki sorban, már nem panama, ha a román blokk tagjai annak kormányon?

Tablai tárgyaláson tárta föl két nagyváradi ügyvéd, hogy:

Milyen a nagyváradi rendőrség kinzókamrája

Akasztlás fejjel lefelé, séta a véres lábakkal

Nagyvárad, november 28.

A nagyváradi ítélőtáblának egyik taná-csa előtt megdöbbenő vádak hangzottak el a nagyváradi rendőrség egyes tagjai ellen. A novemberi vörös nappal kapcsola-tban letartóztatott tizennégy gyanúsított szabadlábra helyezése érdekében be-adott felfolyamodásokat tárgyalta a tá-blai tanács, amely előtt Lszik Mihály dr. és Rosenlhal Ferenc dr. védőügyvédek azzal érveltek a szabadlábra helyezés mellett, hogy a gyanúsítottak beismerő nyilatkozatait tartalmazó rendőrségi jegyzőkönyveket nem lehet bizonyíté-kokként elfogadni, mert azokat a beisme-réseket peressel kényszerítették ki a rendőrségen a gyanúsítottakból.

Három hét óta háthorizontató rémtör-téneteket beszélnek városzerte azokról a raff náktan válogatott kínzásokról, ame-lyekkel a fuma szerint vallomást csikar-tak ki a letartóztatott munkásokból, de

hivatalos fórum előtt ilyen komoly for-mában még nem hangzott el a vád a rendőrségi brutalitásokról.

A taláros ítélőtáblai bírák meglepetve hallották az ügyvédek súlyos kijelenté-seit, amelyeket azonban nem vehettek figyelembe, mert konkrét följelentés nincs a rendőrségen történt dolgokról.

Hogy történtek dolgok és hogy mikép-pen történtek, arról a lefogottak és vé-dőik eladása ad képet és ez a kép vá-lóban megdöbbenő, háthorizontató. Ime:

A vörös napra készülték Nagyváradon Lehet, hogy a munkások között is vol-

tak, akik készültek a szovjet november betediki évfordulójának megünneplésc-re, de hogy a rendőrség készült rá, az bizonyos. November hatodikán kezdte meg a rendőrség a házkutatásokat és azok összefogását, akiket gyanusáknak tartottak! Tizenhetet vittek föl a rendőrségre, köztük a legtöbben fiatal mun-kások.

Az elfogottakat vallatásra vették, de — amint ők mondják — többet közülük üt-legetni kezdtek, még mielőtt egyetlen kérdésre is válaszolhatnak volna. Diecker Tibor cipésznek a haját szomónként tép-ték ki, aztán összenérték a rendőrségen.

Csak három letartóztatott került el a verést, de a többi borzalmasan megki-nozták.

Lehúzták a cipőjüket, szijakkal oda-kötötték a kezüket a lábukhoz, a tér-dük alá rudat dugtak, amelynek két vége két asztalon nyugodott. Az így kikészített, összekötözött emberek fej-vel lefelé függve maradtak a rudon úgy, hogy talpuk felfelé volt.

Akkor jött a talpalás. A cipőt már előzően lehúzták az áldozatok lábairól és ráfgumával ütlegelték azok mez-telen talpát. Állítólag tizenkét letartó-ztatott esett keresztül ezen a szörnyű tor-túrán, amely alatt többen elájultak a fájdalomtól.

A kínzások mindig az esti órákban tör-téntek, amikor már az ügyes-hajos embe-rek nem járják a hivatali szobákat és a hivatalnokok is eltávoztak az épülethől.

ORION-cső

Frissítse fel rádiókész-
lékét az új Orion-cső-
vekkal.

Elmulik minden hibája
készülékének. Az Orion
csövek jelentik a mo-
dern gondatlan rádió-
zást

Tudja Ön, hogy a rádió cső
a lelke minden rádiókész-
letének? — Cserélje ki cő-
avult régi csöveit a modern
hatalmas teljesítményű
Orion rádió csövekre. —
Tapasztalni fogja, hogy kő-
szülékének teljesítménye
megsokszorozódott és a
hangere is a kétszeresére
emelkedett.

On ra aszkodjon
ha ározottan a régi
csöveit, nehé és
akkor nem érheti
csúlsódás.

ORION

Az összevert, megkínzott emberek állí-tása szerint a szadista kinzásokat Fili-gan komiszár, továbbá Estegal, Malai és Pál detektívek követték el, akik addig ütötték a szerencsétlenek lábát, míg öm-lött a vérük.

Ha valamelyik még akkor sem akarta aláírni az elkészített deklarációt, akkor a sebekkel takart lábával sétáltatták őket a szobában, ami olyan pokoli kínokat okozott, hogy aláírtak mindent, csak sza-baduljanak.

Igy születtek a gyanúsítottak állítása szerint, azok a vallomások, amelyekben beismerik, hogy a nagyváradi uccákon a házak falaira kommunista jelszavakat mázoltak, hogy tiltott rüpiratokat ter-jesztettek, hogy kézi-nyomdán maguk is készítettek röpcédulákat, továbbá arról is van vallomás, hogy egyik nagyváradi ügyvéd felesége a vörös napra vörös se-lyem zászlót készített. Keresették is a zászlót, de az ügyvédnél és rokonainál tartott házkutatásoknál nem találták.

Most már, hogy kikerültek egy hét kinzás után a rendőrség kezéből, nem vállallják az ottani vallomásaikat a letar-tóztatottak, akik azt állítják, hogy bru-tális verésekkel kényszerítették őket a

jegyzőkönyvek aláírására. Egyik-másik kórházba került a letartóztatottak közül a törvényszéki fogházból, a fiatalkoruakat kiengedte a bíróság, a többiek a fog-házban gyógyítgatják a rendőrségen el-szenvedett kínzások sajtó nyomait.

A megverték nem mernek följelentést tenni annál kevésbbé, mert orvosi láté-lethez nem tudtak jutni, de lehetetlen és megszégyenítő volna az, ha még csak meg sem vizsgálnák a letartóztatottak súlyos vádjait. A nagyváradi rendőrségnek új vezetője van. Popovici Valér dr. eddigi szatmári kvesztort állították a napokban a nagyváradi rendőrség élére. Akik is-merik Popovici-ot, biztosra veszik, hogy — bár az ő kvesztorsága előtt történtek ezek a dolgok — nem hagyja vizsgálá-nélkül a rendőrség egyes embereit ellet emelt vádak, amelyek — ha igazak —, nem maradhatnak megtorlatlanul.

— A regáti gyakorlat szerint. Aradró jelentik: Az egyik aradi nagykereskedő cég egy máramaroszigeti bank utján küldött ottani vevőinek árut, azzal a meghagyással, hogy a küldeményt csak fizetés ellenében szolgáltassák ki. Ez meg is történt, de időközben a bank — amely a Marmorosch-Blank egyik affli-ált intézete volt — fizetéseképtelenséget jelentett be. Ma levelet kapott a bank-tól az aradi cég amelyben közlik, hogy az inkasszált összeget a regáti joggya-korlat értelmében nem fizetheti ki.

AZ „ISMERETLEN ERDÉLYI MAGYAR KISEBBSÉGI POLITIKUSSAL“

Hány felé is visz az út?

Marosvásárhely, november 29.

Marosvásárhely mindig főzött valamit a szellem fazekában. Eleven és nyugtalan hely. Gondolatokat és terveket sző és csomósít össze. Sok benne a képzett koponya. Erős baloldali és gyökeres jobboldali világfelfogás feszül állandóan szembe egymással. A közéletben is, a politikában is. Mert Marosvásárhely nem rest az életről, amelynek a világfelfogás, a közéleti tevékenység, sőt a politizálás is éppen olyan alkotórésze, mint — mondjuk, — a gabonapálinka főzése.

Itt van, vagy inkább volt a magyar reformisták főfőszke. Marosvásárhely verte csomóba őket, aztán ugyancsak Marosvásárhely gu-bózta körül az akciót. Még a mostani válságos idők sem öltek ki innen minden tevékenykedési hajlamot. *Kakucs György*, a magyar tanoncotthon gondnoka, a falusi népnek a dalárdákon keresztül való nemesítésére tesz eléggé meg nem becsült erőfeszítéseket, *Ferenczi Zsigmond* ügyvéd pedig új gazdasági rendszerreklám áldozdik. Sőt: többet is tesz, mint álmodik. Füzeteket ad ki s azokkal akarja alászántani a közvélemény kissé szikes talaját.

Itt, Marosvásárhelyen találkoztam az „ismeretlen magyar kisebbségi politikussal“ is, aki „politikus“, mert a jelenvaló apró gondok mögött messze előre is néz, de „ismeretlen“, mert a hivatalos politikai bélyegzőre sohasem áhítozott, amiből viszont az derül ki minden kétséget kizáróan, hogy nem csizmadia, de nem is a mesterségénél és természeténél fogva egyaránt előtérbe törtető ügyvéd.

A csendesebb intellektusok közé tartozik, olyan tanárszerű, aki a tömegek előtt halk, de négyeszműközi pirongató, felelősségrevonó és vádló.

Roppant érdekes dolgokat mondott...!

HOL VANNAK A PERSPEKTIVÁK?

Az újságíró rossz természete mindig „aktu-
alitások“ iránt érdeklődik. Így tettem én is, mire ő először megnézett s azután el a fejem fölött.

— Tudom, hogy mit értetek ti „aktuá-
litások“ alatt. Ilyesmikkel én nem szolgálhatok. Ha már újságíróval beszélgethetek, értelmes dolgokat szeretnék hallani. Fölteszem, hogy ti rendszeresen, célkitűzésekkel dolgozok. Kisebbségi lapnak természetesen kisebbségi célkitűzései vannak.

— Természetesen! — szurtam közbe öntu-
datosan.

— Nagyon helyes. De mondd csak, a napi „aktuálitások“ melle t miért nem tudtok ti le-
lyet szorítani időnkint olyasmiknek is, amik irányítólag hatnak valami határozott és á fo-
gó célkitűzés felé? Természetesen a magunk kisebbségi sorsára gondolok. Több, mint egy évtized mult már el, de én sem cikkemben, sem kisebbségi poli ikusaink nyilatkozataiban nem láttam még, elrejtve sem, hogy tulajdon-
képpen mit akarunk mi, miképpen akarunk elhelyezkedni új államunk keretei között?

— Naponta ezért az elhelyezkedésért dolgo-
zunk!

— Ez így csak frázis. Nem erre gondolok én. Hanem: egy jelentős néptömeget a sorsa kedobott. Ennek a néptömegnek a nyelve gazdasági tényező is, amiről a saját jól felfo-
go t érdekében nem szabad lemondania. Mire várjon, mihen reménykedjék és a tömeg, vagy milyen irányban indítsa meg önmagában azt a
lelkifolyamatot, amely jövőjének határozott brányt szab s itteni helyzetét lerögzíti. A tör-
ténelmi változások előfeltétele mindig a töme-
gek lelki világában alakul ki. Ma így vagyunk, ahogy vagyunk, de hogy leszünk 20, 30, 50
esztendő múlva, ha semmi messzebbi célt, a
mi felé haladnunk kell, nem tűzünk ki ma-
gunk elé. Csak ötle szerűen tengünk-lengünk.

— Minden kritika jogos, de talán még sem
volt ennyire reménytelenül üres az, ami eddig
lőrtént.

— Nem volt üres, de napi „aktuálitásokkal“
telt meg. Nem szabad elfelejteni, hogy az a
tömeg, ami a miénk, területet is jelent. Or-
szágrészt.

Most már egyszerre megértettem, hogy mi-
ről van szó. Hiába, a megfogalmazások még
magánlakáson is a sziguranca árnyékának a
tudatában történnek. A legtalálóbbszavak
remleges kifejezések tömege mögé bujnak.
Körülnézem s az an azért se halkítottam a
hangot. Butaság! Hiszen ügyeink nyílt meg-
tárgyalása még nem összeesküvés!

— Tudom már, hogy mire gondolsz. Meg-
telt mondani az erdélyi magyarságnak, nyil-
ban, ha lehet, hogy, mint területet elfoglaló tö-
meg, milyen jövővondó kialakulásra készüljön

fel a lelkében.

— Talán nem ilyen egyszerű. Minden lehe-
tőséget meg kell nézni. Le kell számolni az-
zal, hogy milyen várakozásaink lehetnek...

Önkénytelenül újra körülnézem s aztán
nem kerülgettem a szót.

— A revízió?

HAT IGEN, ERRŐL BESZÉLNI KELL.

Kicsit mindketten megpihentünk, hogy kel-
lően rábámuljunk erre a mostanában annyi-
szor szereplő szóra. Képmutás volna tagad-
ni, hogy sokakban megrezdül a lélek, ha hall-
ják.

Szinte egyszerre legyintettünk. Én úgy,
mint aki nem akar egyetérteni vele, ő úgy,
mint aki az én álmodozásomat kicsinyli le.
De ő beszélt.

— Ezt tartom elsősorban megfontolandónak
közöttünk. Mit hozhat a részleges revízió? Mit
hozhat Magyarországnak és mi nekünk? Vi-
gázni kell, nehogy a megoldás a lemondás
végzetébe lankadjon és a székelységet válsá-
gos helyzetbe sodorja. Bármint oldják is meg
ezt a ma már az összes nagyhatalmakat is
foglalkoztató fontos kérdést az érdekeltek, vi-
gázni kell, hogy a székelység életérdekei
biz osittassanak.

Nem vita volt ez, hanem töprengés. Kár lett
volna, elleneszlőva, bolygatni. Nem is éreztem
nagy kedvet és erőt rá. Inkább új lehetőséget
vettem föl, azt, ami ugyancsak sokak lelké-
ben kísért.

— Boila Romulus? Az autonóm Erdély?

— Ugyan! Hát te, vagy akárki, komolyan
veheti azt, amit Boila és a nemzeti paraszt-
párt néha kidorombol magából? Felénk do-
rombolás, a Regát felé fenyegetőző morgás,
de semmi egyéb. Legnkább politikai revol-
ver. Hiszen igaz, tetszetős elképzelés, szinte
álomszerűen hat: a két nagy erdélyi faj har-
cának kiegyenlítése. Békel Keleti Szója, Ma-
gyarország és Románia határmezsgyéjén. A
régii ellenségeskedés méregfogának kirántása.
De vajjon akarják-e ezt az erdélyi románok
is? A régiatiak természetesen nem akarják,
amint Magyarország sem akarhatja. Mindkét
részről a nemzeti imperializmus gondola-
tának a jelentős megcsapolása lenne. Rendben van,
mi ezzel nem törődünk. De érdemes-e nekünk,
most, kisebbségi sorsban, egy olyan fantom
után szaladni, erőnket, energiánkat beledol-
ni, elvesztegetni, amit elérni nem tudunk. Boila
és Vajda! Néha sok szépet mondanak, de so-
ha nem gondolnak a másik két erdélyi nem-
zetre, csak az erdélyi románra. Sohasem Er-
délyre gondolnak, a három egyenlő nemzet
földjére, hanem Erdélyre, a román hódításra.
Igy nem alkuszunk! Ha valamelyikünk gon-
dolkozásának egészen a háttérben valóban
ott van az a kis mag, ami az autonóm Erdély
fozalmát is jelentheti, csak jöjjenek ök vele.
Nekünk nincs időnk ilyesmikkel kísérletezni
minden remény nélkül...

MI MARAD MÉG?

— Ezzel is végeztünk. Milyen lehetőség ma-
rad még?

— Marad a harmadik megoldás: a realpoli-
tika. A békeszerződések papiroson elég sokat
nyújtanak. Igaz, hogy csak papiroson. Vi-
szon, a mi kötelességünk, hogy kiverkedjünk
mindazt, ami a magyarság számára minimum,
a románság részéről maximum. Nem szabad
kiaknáztatlanul hagyunk semmi lehetőséget,
amit a nemze közli szerződések nyújtanak. Le
kell számolnunk azzal a gondolattal, hogy en-
nek az államnak a keretei között kell elhe-
lyezkednünk, de úgy, hogy a magyar kultur-
közösséget megtarthassuk, nyelvünket, — a
mi egyik súlyos gazdasági tényezőnk, hiszen
90 százalékban azon keresztül, 50 százalékban
pedig abból élünk, — megőrizhessük. Be kell
építkeznünk azok szerint az elvek szernt, a
hogyan a békeszerződések a „kisebbség“ fo-
galmát, jogi és kulturális helyzetét megalkot-
ták. Meg kell tartani önmagunkat önmagunk-
nak, hogy minden értékünket megőrdhessük
és eltehesstük a jövőre. Ennek az érdekében ki
kell használni minden, de minden eshetőséget,
amit a békeszerződések nyújtanak.

— Hiszen eddig is ezt az irányvonalat kö-
vettük!

— De sohasem teljesen. A Székelyföld kul-
turális autonómiájára vonatkozó jogunkat
például elrejtettük. Miért? Hiszen olyan ön-
delmi erőt adhat, ami az egész erdélyi ma-
gyarság érdekében értékesíthető...

Ha utazni akar, miért furkos Ön 100
felé, amikor egy utban

ARONSOHN

menetjegyiroda-ban

a főéren megszerezheti ut evelét,
vizumot, vasúti jegyet, kedvezménye-
ket, vásárgázóvónyokat, utleírás-
kat és valutát.

— Gondolom, hogy a bukaresti kormányok,
ez a kormány, vagy akármelyik, mégba böl-
csőjét esetleg Gyulafehérváron is faragták.
engedi, hozzájárul ahhoz, hogy ezt az idekap-
csolódó és itt állástverő koncepciót kitöltsük?
Hiszen nemhogy vonzana, hanem állandóan
taszít!

Hát ez már „aktuálitás“ volt, olyan aktuá-
litás, amelyen a messzenézó célkitűzések el
szoktak b'csaklani.

De neki, az „ismeretlen kisebbségi magyar
politikusk“ erre is volt felelete. Olyan anek-
dotaszzerű, amin mosolyogni kell, de aminek
igazsága a mosolygáson keresztül is átvilá-
gít.

— Allítom, hogy Romániának mi kell le-
gyünk a dédelgetett, elsőrendű állampolgárai.
Az ő érdeke az, hogy bennünket idekössön.
Nem mi akartuk őt, hanem ő akar minket, s
nem mi akarjuk megtartani őt, hanem ő akar
minket. Neki úgy kell viselkednie velünk
szemben, hogy mi boldogan és elégedetten él-
hessünk itt s ne támadjanak bennünk mene-
külési vágyak. Előbb-utóbb rá kell jönnie er-
re...

Mi lennénk Románia dédelgetett állampol-
gárai?

Csakugyan, mosolyogni kell ezen, amin ő
valószínűleg hangosan hahotázna!

De milyen furcsa, hogy mi egyáltalában
mosolygunk! Hiszen teljes joggal, minden lo-
gikai törvényszerűség szerint, programként
vallhatnók!

*

Az „ismeretlen kisebbségi magyar politikus“
főnt ismertett gondola menete nem volt egé-
szén idegen előttem. Mintha valahol már olvas-
tam, vagy hallottam volna ezt a csoportosi-
tást. Itthon, Brassóban, megtaláltam a forrást.
A nemrégiben kiadott *Jancsó Benedek Emlék-
könyvben Szász Béla* írt cikket: „Önkormány-
zati törekvések az erdélyi magyar kisebbség
szolgálatában.“ Magyarországi ember írta a

Kis regény, amelyet az élet ír

Hogyan került Csokán Lukács hetvennégy éves korában
bigámia miatt a bíróság elé

Temesvár, november 28.

A temesvári törvényszék előtt öreg pár
állott. A hetvennégy esztendőes Csokán
Lukács öbessnyói napszámos és ötven-
kilenc éves felesége, született Budurov
Katalin. A vád: bigámia. Csokán Lukács
tizenkilenc éves korában feleségül vette
Obrád Máriát, akivel boldogan élt, azon-
ban csakhamar felborult közöttük az egyet-
értés. Csokánnak kedve kerekedett Ame-
rikába vándorolni. A fiatal menyecske
viszont kijelentette, hogy a világ minden
kincséért sem ül hajóra. Csokán Lukács-
ban erősebb volt az amerikai vágyódás,
mint a szerelem és egy szép napon el-
hagyta feleségét, hajóra szállott és meg-
sem állott Clevelandig.

Onnan többször levélben hívta a fele-
sége. Hiába írta az asszonynak, hogy jól
keres, az csak nem tett eleget a hívás-
nak. Csokán már négy évig dolgozott
Clevelandban, amikor a sors összehozta
a falujabeli Budurov Katalinnal. Endu-
rov Katalin ugyanabban a gyárban dol-
gozott, melyikben Csokán Lukács. Any-
nyira megörültek egymásnak, hogy kö-
zös háztartásra léptek. Ezt a viszonyt
azonban néhány hónap múlva megtudta
a gyáros és kijelentette, hogy
vagy törvényes házasságra lépnek,
vagy mehetnek.
Bárha Budurov Katalin tudta, hogy Cso-
kánnak otthon felesége van, az amerikai
anyakönyvezető előtt mégis megtörtént
a házasságkötés.

Öreg korukban elfogta őket a honvágy
és a tavasszal hazajöttek. Az első fele-
ség még életben volt és mert félték, hogy
a házasságkötés körül baj lesz,
nem laktak együtt, hanem külön-
kölön.

Az első feleségnek azonban — aki hiába
követelt részt Csokán dollárjaiból, ame-
lyeket bőségesen hozott — feltűnt, hogy
az ura gyakran titokban találkozik Bu-
durov Katalinnal.

Nem volt nehéz egy kis utánajárással
kideríteni, hogy mint házastársak köz-
utlevéllel jöttek haza. Feljelentette őket
és a temesvári törvényszék most itélke-
zett fölöttük. Tizenöt-tizenöt napi elzá-
rássra ítélték őket, amibe belenyugodtak.
Csokán Lukács megbízta ügyvédjét, hogy
adja be első felesége ellen a válóper-
t, mert Budurov Katalinnal az itteni törvé-
nyek szerint is házasságot akar kötni.

— Az osztrák nép nem akar tudni többé
a Habsburgokról. Hallában teg-
nap beszédet mondott báró Werkmann
Károly, néhai Károly király magánitka-
ra és mint martirokat állította be IV. Ka-
rolyt és Ottó királyfit. A beszédet ke-
resztényszocialisták és szociáldemokra-
tá kis végighallgatták és állandó közbe-
szólásokkal zavarták. Végül egy nemzeti
szociálista beszélt, aki hangoztatta, hogy
az osztrák nép nem akar tudni többé
Habsburgokról.

Brassó, Tehénpiac 4

Itt folytatódik az

ASCHER

cégtől visszamaradt áruk el-
adása. — Nagy választék sző-
vet, selyem, függöny, vászon-
nemű, glott és sezlontakaró-
szövetben legolcsóbb árakon.

Brassó, Tehénpiac 4

150 hl. 1930 évből bor
4-6° olcsón e'adó

Az érdekelteknek a nagypoldi ág. ev
hiv. egyházközség ad felvilágosítást